

CRUISETURISMEN I NORGE 2019

CRUISEUNDERSØKELSEN – SOMMEREN 2019

INNOVASJON NORGE

Innledning	3
Oppsummering av funn	6
TEMA 1: Hva er cruiseturismens økonomiske bidrag til Norge?	7
TEMA 2: Hvordan skiller de norske havnene seg fra hverandre?	24
TEMA 3: Faktasjekk om cruiseturistene	31
Datagrunnlag, metode og begrepsdefinisjoner	46

Den mest omfattende cruiseundersøkelsen i Norge noensinne

Undersøkelsen er basert på intervju med 3 232 cruiseturister

Det er gjennomført 3 232 intervju med cruisepassasjerer i 14 havner langs hele norskekysten – fra Kristiansand i sør til Nordkapp i nord. Datainnsamlingen har foregått i perioden 21. mai til 31. september 2019. I planleggingen av undersøkelsen er det tatt høyde for mange ulike forhold; fra størrelse på skip, antall anløp og cruiseturistenes nasjonalitet, til geografisk lokasjon av havnen, type havn og rederi, samt antatt segment på skip/rederi.

Alle intervjuene er gjennomført som personlige intervju ved bruk av nettbrett. Datainnsamlingen har foregått over 75 intervjudager med 80 cruiseskip og på 175 cruiseanløp. Intervjuene ble gjennomført med cruisepassasjerer som var på vei tilbake til skipene etter et besøk i land.

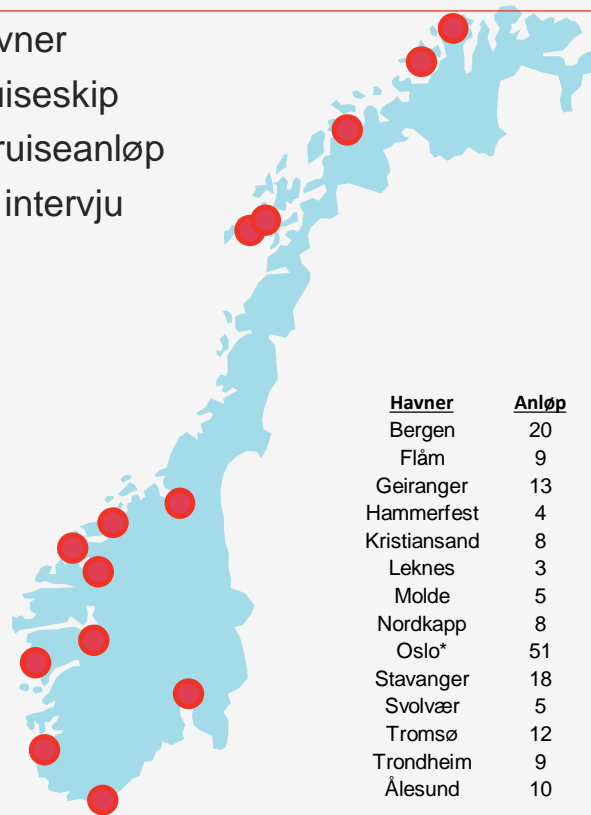
Undersøkelsen hadde ikke vært mulig uten bistand fra 36 ulike havner, som har bidratt med informasjon om anløp, og statistikk fra Kystverket om nasjonalitetsfordeling i 2018 og faktiske anløp i 2019.

Undersøkelsen er planlagt og gjennomført av Epinion i samarbeid med Gyger på oppdrag fra Innovasjon Norge.

Se metodekapittel på side 46 for mer informasjon om datagrunnlag, metode for datainnsamling, databehandlingen og vektning av data.

Cruiseundersøkelsens datagrunnlag

14 havner
80 cruiseskip
175 cruiseanløp
3 232 intervju

*På oppdrag fra Oslo Havn er det gjennomført en utvidet datainnsamling i Oslo. Disse intervjuene er inkludert i datagrunnlaget.

Norge har en sterk posisjon som cruisedestinasjon

«Verdens vakreste sjøreise» tiltrekker seg stadig flere cruiseturister

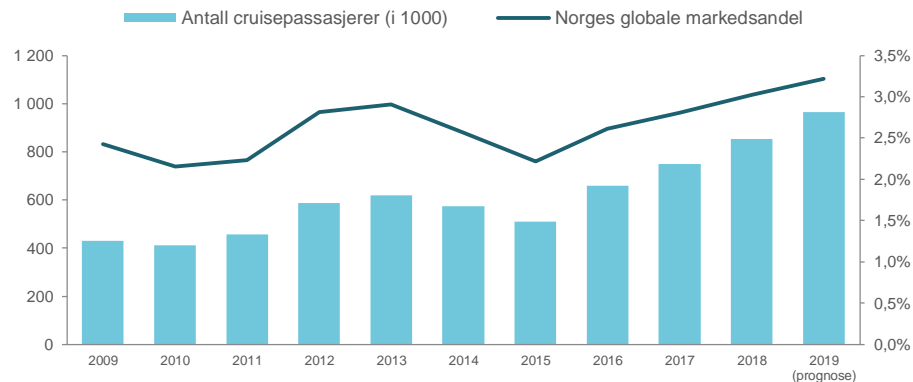
I dag ligger Norge sin andel av internasjonal cruiseturisme på rundt tre prosent¹ og den kryper stadig oppover. Markedsandelen på cruise er betydelig høyere enn for andre former av turisme, der Norge har en andel på under 0,5 prosent². Hurtigruten og Norge har markedsført kysten og fjordlandskapet som verdens vakreste sjøreise i en årrekke. I dag kan turister fra alle verdenshjørner velge mellom et stort utvalg av typer cruise langs norskekysten tilpasset ulike ønsker, interesser og lommebøker.

USA er det dominerende markedet for cruiseturisme internasjonalt, med en andel på 46 prosent av cruiseturistene globalt. Det kinesiske cruisemarkedet vokser kraftig og forventes å nærme seg eller passere det amerikanske markedet innen 2030. Det er rimelig å forvente at flere kinesiske turister vil ønske å oppleve Norge på et cruise i årene som kommer.

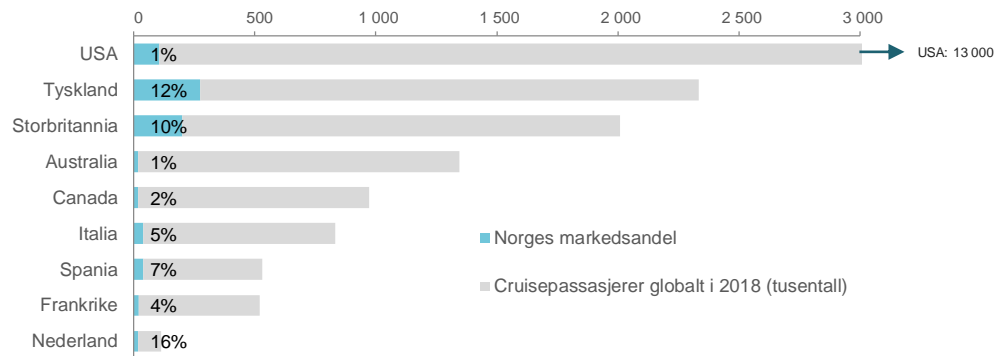
Norge har størst markedsandel i det nederlandske cruisemarkedet (16 prosent), etterfulgt av det Storbritannia (12 prosent) og Tyskland (10 prosent).

Tyskland er det største markedet for cruise til Norge.

Cruiseturismens utvikling i Norge

Norges markedsandel blant de ulike nasjonaliteter

Cruiseturismen vokser kraftig internasjonalt

Cruiseturismen er i kraftig vekst – til glede og forargelse

Siden hjulbåten Quaker City la ut på det som regnes som det første cruiset fra New York til Europa i 1867 har cruisenæringen vært i vekst. Det er først fra 1990-tallet og frem til i dag at cruiseindustrien virkelig har skutt fart – både internasjonalt og i Norge. I 2019 anslår Cruise Lines International Association (CLIA) at det vil være om lag 30 millioner som reiser på cruise på verdensbasis, nesten dobbelt så mange som for 10 år siden. Norge har hatt besøk av i underkant av 100 cruiseskip fordelt på ca. 40 rederi sommeren 2019. Til sammen hadde disse over 400 cruisereiser, langs hele norskekysten. Det største skipet, MSC Meraviglia, har kapasitet til å ta med rundt 4 500 passasjerer og et mannskap på 1 500.

Cruiseskipene blir større og flere. Norge er et yndet reisemål for cruiseturister. Når det kommer mange skip og besøkende samtidig skaper det trengsel, forurensing og spenninger i mange lokalsamfunn langs kysten. Mange undersøkelser har dokumentert at cruiseturistene bruker mindre penger lokalt enn andre typer turister. Cruisenæringen på sin side rapporterer om økt betalingsvilje og etterspørsel fra alle deler av markedet.

Denne undersøkelsen har kartlagt hvor mye cruiseturistene legger igjen totalt og belyser hvor mye ulike grupper av cruiseturister bruker i land i Norge.

Kilder:

- Cruise lines international Association, 2019 Cruise Trends & Industri Outlook.
- <https://www.marineinsight.com/know-more/top-10-largest-cruise-ships-2017/>
- <https://www.cruise.no/alt-om-cruise/cruisehistorien>
- Foto: André E. Eilertsen.

Oppsummering av hovedfunn

En betalingsvillig gruppe turister

Cruiseturistene er betalingsvillige turister, som bruker mye penger på reisen til Norge. Størstedelen av forbruket er betaling for cruisepakken, som i stor grad tilfaller rederiene. Av det forbruket som tilfaller Norge, brukes det mest på shopping og mat og drikke, samt på utflukter, attraksjoner og aktiviteter. Amerikanere og australiere brukes mest penger av cruiseturistene i Norge.

Bruker mindre enn de øvrige feriereisende i Norge

Cruiseturistene legger igjen mindre penger i Norge enn gjennomsnittet for de øvrige feriereisende i sommersesongen. Dette skyldes primært at cruiseturistene ikke bruker penger på overnatting og transport. Forbruk ut over overnatting og transport er omtrent på samme nivå som de øvrige turistene i sommersesongen.

Cruiseturistene opplever i større grad overturisme

Cruiseturistene opplever i større grad at stedene de besøker er overfylte enn de landbaserte feriereisende. Utfordringen med trengsel og overturisme er særlig stor i de mest besøkte havnene i Fjord-Norge og i Lofoten.

Forbruket har gått ned siden forrige måling i 2014

Cruiseturistenes forbruk i Norge har gått ned sammenlignet med forrige nasjonale cruiseundersøkelse, som ble gjennomført i 2014.

Det totale forbruket til cruiseturistene har økt fra 12,1 mrd. NOK til 21,8 mrd. NOK, men en betydelig mindre andel av turistenes totale forbruk tilfaller norsk økonomi. Det er særlig forbruket på aktiviteter og opplevelser i land som har gått ned fra 2014 til 2019.

Tema 1: Hva er cruiseturismens økonomiske bidrag til Norge?

Hvor mye av cruiseturistenes forbruk tilfaller norsk økonomi? Hvor mye penger bruker cruiseturistene i land? Hva bruker de penger på når de er i land? Hva kjennetegner de som bruker mye penger, og de som bruker lite?

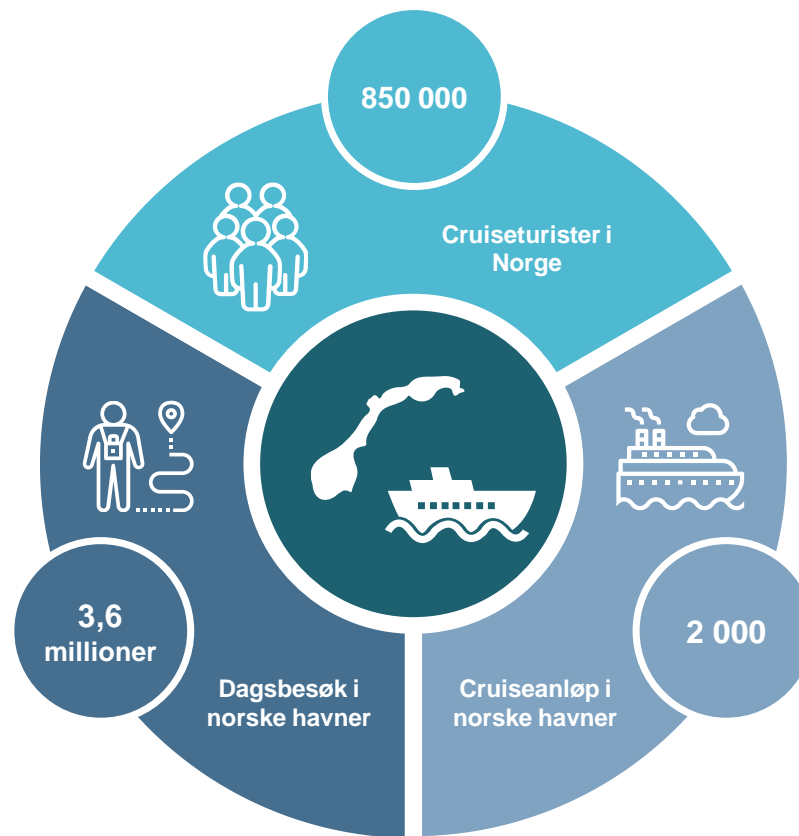
Cruiseturismen i Norge

På god vei mot 1 million cruiseturister i sommerhalvåret

På lik linje med cruiseturismen internasjonalt er cruiseturismen stadig økende i Norge. Det er i dag betydelig flere og større skip som besøker Norge enn det var for bare få år siden. Sommeren 2019 var det omtrent 850 000 cruiseturister som besøkte Norge. Hvilke – og hvor mange – havner de besøker varierer fra seilas til seilas, men samlet sett var det omtrent 2 000 cruiseanløp langs norskekysten. Det er stor variasjon i antall anløp og dagsbesøk mellom de ulike havnene. Samlet sett var det 3,6 millioner dagsbesøk i norske havner, noen av disse besøkene varte kun noen få timer, mens andre skip lå inne fra tidlig morgen til sent på kveld, eller over natten.

For å sette dette i perspektiv har utenlandske feriereisende i samme periode 7,4 millioner overnattinger på hotell, 2,1 millioner overnattinger på campingplasser og 700 000 overnattinger i hyttegrender.

Cruiseturismens omfang i Norge fra mai til september 2019

Til sammenligning:
Overnattinger fra utenlandske feriereisende i perioden

 7,4 millioner
overnattinger på
hoteller

 2,1 millioner
overnattinger på
campingplasser

 0,7 millioner
overnattinger i
hyttegrender

Kilde: SSB,
Overnattningsstatistikk 2019

Tyskland er det største cruisemarkedet for Norge

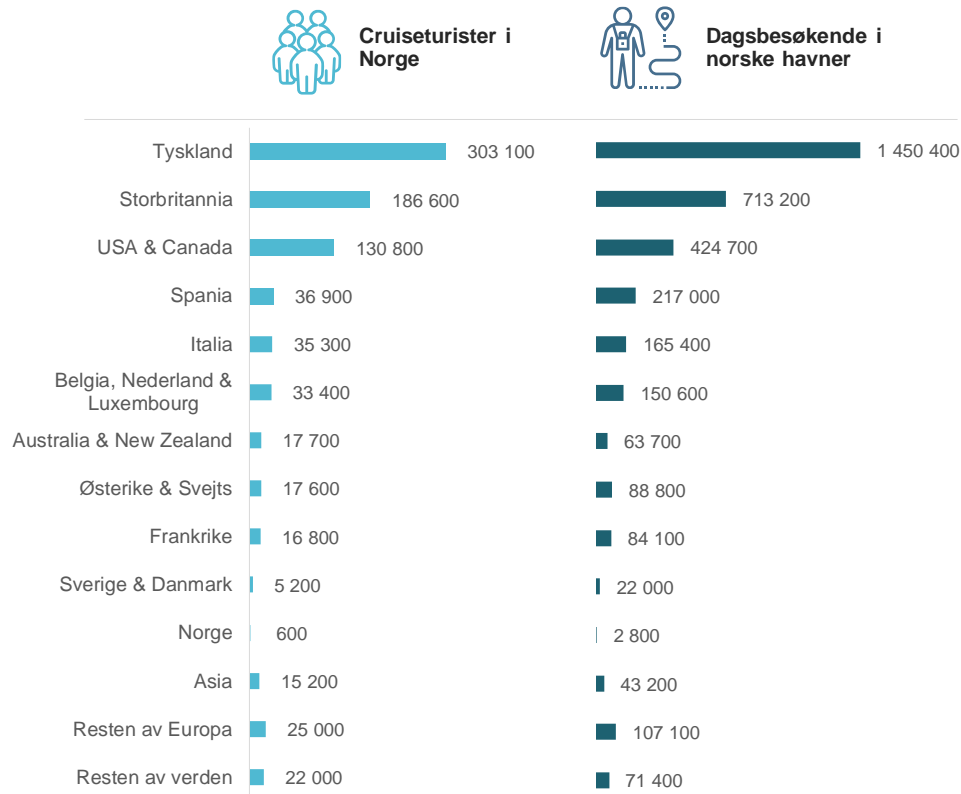
Tyskere, briter og nord-amerikanere utgjør 75 prosent av cruiseturistene

Tyskland er det desidert største cruisemarkedet for Norge, med over 300 000 cruiseturister sommeren 2019. Det utgjør 36 prosent av alle cruiseturister i Norge. Det kommer mange fra Storbritannia og USA og Canada også, med henholdsvis 186 600 og 130 800 cruisepassasjerer. Til sammen utgjør disse tre markedene om lag 75 prosent av alle cruiseturister som besøkte Norge sommeren 2019.

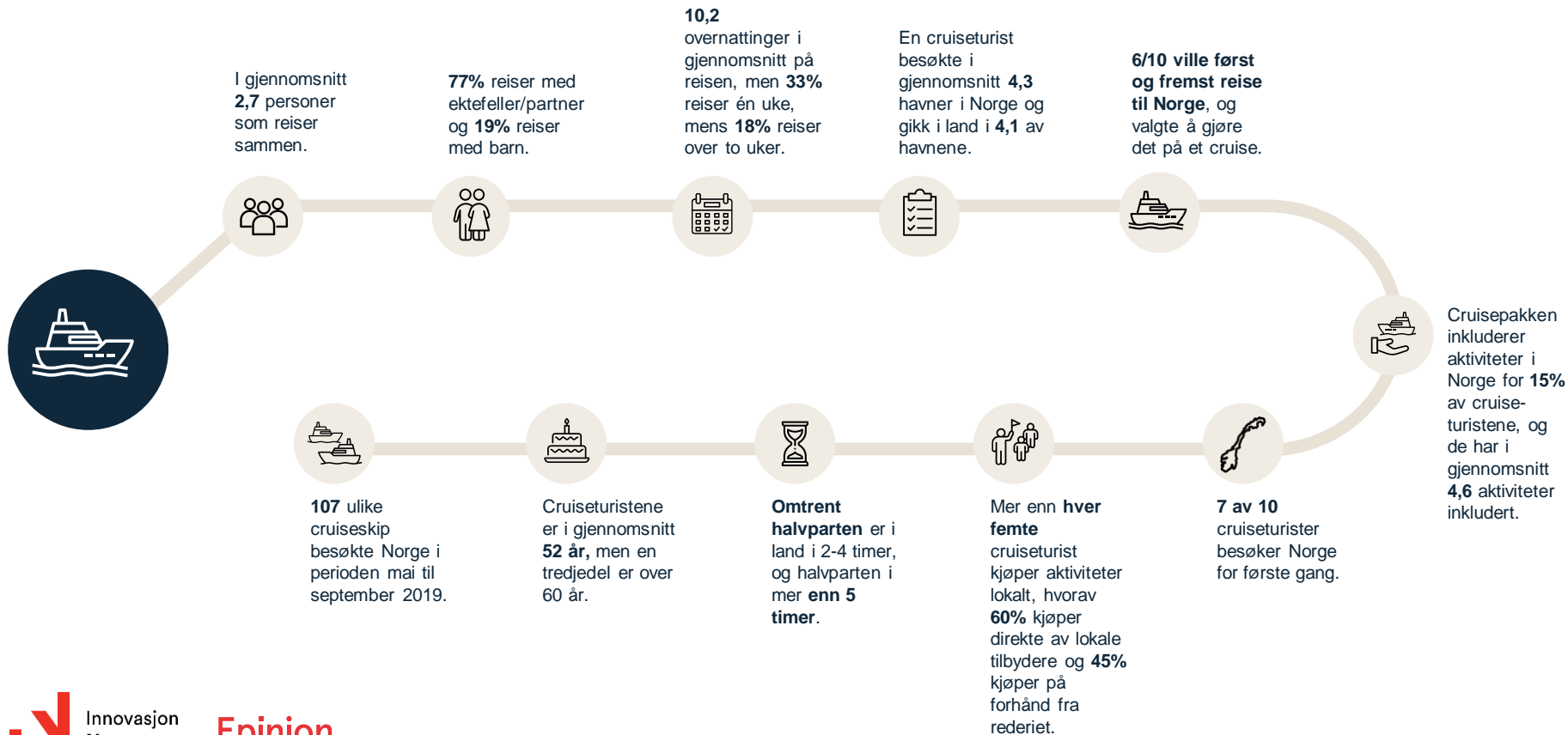
Spanske cruiseturister har flest dagsbesøk

Totalt antall dagsbesøk følger naturligvis antall cruisepassasjerer. Tyske cruiseturister har flest dagsbesøk i norske havner. Ser vi derimot på antall dagsbesøk per cruisepassasjer er det spanske cruiseturister som har flest dagsbesøk per cruisepassasjer med nesten seks dagsbesøk i gjennomsnitt. Til sammenligning ligger Tyskland på omtrent 5 dagsbesøk, Storbritannia på omtrent 4 og USA & Canada på omtrent 3. Antall dagsbesøk påvirker totalt forbruk i land i Norge.

Nasjonalitetsfordeling cruiseturister

Cruisereisen i Norge

De fleste cruiseturistene går i land i alle havner skipet besøker

Majoriteten av cruiseturistene går i land i alle havnene skipet besøker

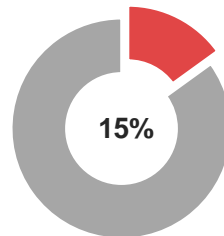
15 prosent av cruiseturistene svarer at de ikke har vært i land i **alle** de norske havnene skipet har besøkt på reisen. Det er særlig dårlig vær og kort oppholdstid som oppgis som årsak til at turistene har valgt å bli om bord på skipet mens det har ligget til kai. Noen har også valgt å bli ombord fordi de ikke har vært i form eller trengte å slappe av. Attraktive tilbud om bord på skipet er ikke en viktig årsak til at cruiseturistene blir om bord. Totalt sett er det bare 4 prosent av havnene cruiseskipene har besøkt der turistene oppgir at de ikke har gått i land. Det innebærer at 96 prosent av cruisepassasjerene går i land. Turistene som besøker få havner i Norge, går i land i større grad enn de som besøker mange havner på reisen.

Det finnes ikke en samlet oversikt over hvor mange som går i land

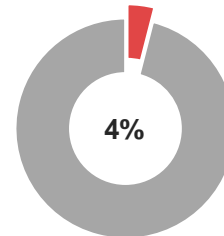
Det finnes ingen oversikt over hvor mange cruisepassasjerer som går i land i de ulike havnene. Tallene som er oppgitt her er basert på det cruiseturistene selv har oppgitt. De har fått spørsmål om hvor mange norske havner de skal besøke på dette cruiset, og hvor mange av disse havnene de har vært i land eller planlegger å gå i land. I utvalgsplanen har vi lagt vekt på å gjennomføre intervju i siste havn eller mot slutten av seilingen så langt det har latt seg gjøre.

Andelen cruiseturister som ikke går i land i alle havner og andelen havner de ikke har vært i land

Andelen **cruiseturister** som ikke går i land i **alle** havner

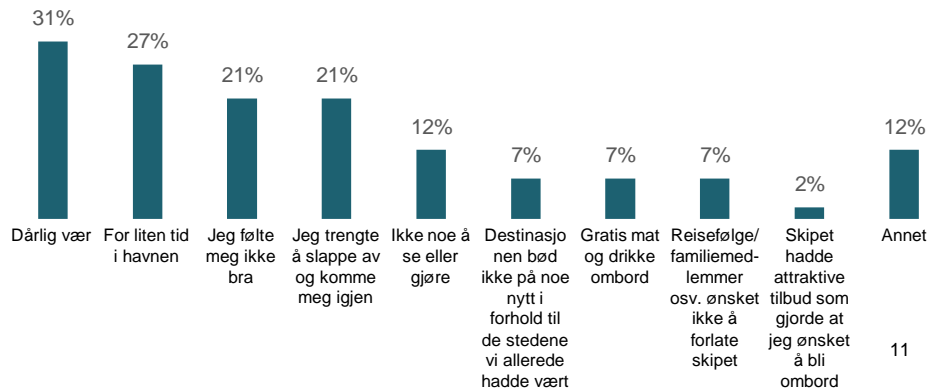

Andelen **besøkte havner** cruiseturistene ikke har vært i land

Hvorfor valgte du å bli ombord? Vennligst velg alle som gjelder

Årsak til at de har valgt å bli om bord i skipet (kun de som ikke har vært i land har svart)

Fordeling av cruiseturistenes forbruk

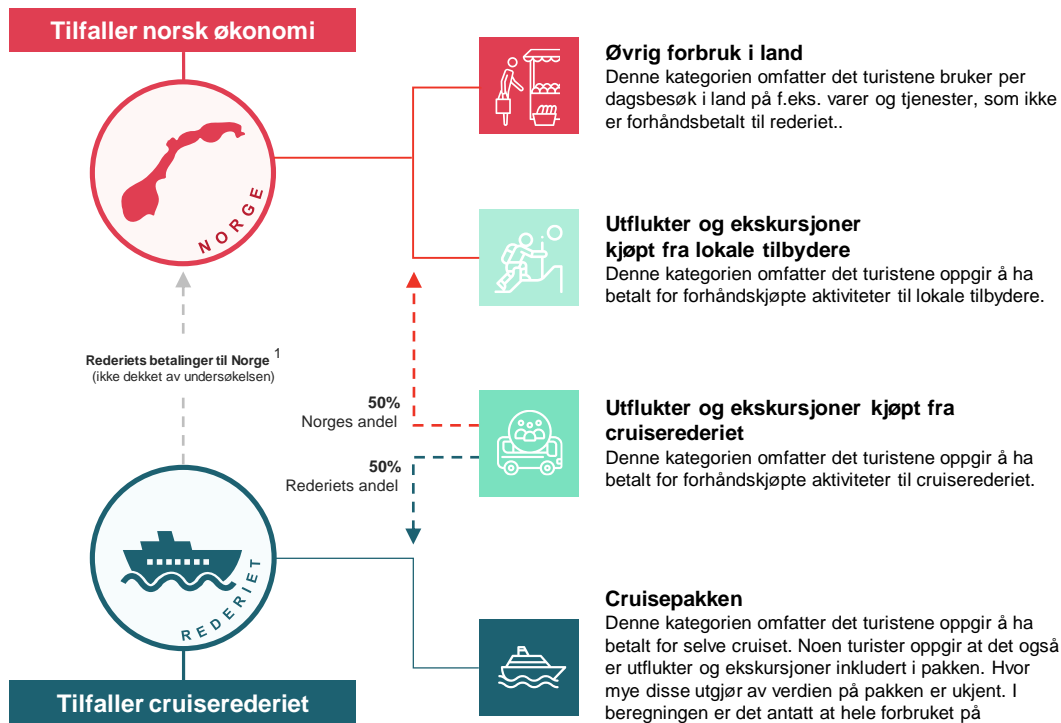
Det er ikke mulig å estimere nøyaktig hvor stor andel av cruiseturistenes totale forbruk som tilfaller norsk økonomi

Cruisepassasjerenes forbruk er et av flere sentrale tema i debatten om cruise i Norge. Det er ikke mulig å måle hvor stor andel av cruiseturistenes totale forbruk som tilfaller norsk økonomi, uten å ha innsikt i rederienes kjøp av tjenester fra norske aktører. Alle som reiser på cruise kjøper en form for cruisepakke, men hvor mye og hva som er inkludert i cruisepakken varierer – både mellom passasjerer, skip og rederi.

Hvordan er forbruket estimert?

I denne undersøkelsen er forbruket estimert og delt inn i fire ulike komponenter; cruisepakken, utflukter og ekskursjoner kjøpt fra rederiet, utflukter og ekskursjoner kjøpt fra lokale tilbydere og øvrig forbruk i land. Cruiseturistene har fått spørsmål både om hvor mye de har brukt totalt og hvor mye de har brukt i den spesifikke havnen de er intervjuet i. Vi antar at alt «øvrig forbruk i land» og «utflukter og ekskursjoner kjøpt lokalt», samt 50 prosent av «utflukter og ekskursjoner kjøpt fra cruiserederiet» tilfaller norsk økonomi. Cruisepakken antas i sin helhet å tilfalle cruiserederiet.

Komponenter i beregningen av cruiseturistenes forbruk og hvor stor andel som tilfaller norsk økonomi

1: Omhandler aktiviteter inkludert i cruisepakken, havne- og miljøavgifter, innkjøp av varer og tjenesteydelser, innkjøp av bunker/drivstoff i Norge, mannskapets forbruk i Norge, administrasjon i Norge mv.

Hvor mye av forbruket blir igjen i Norge?

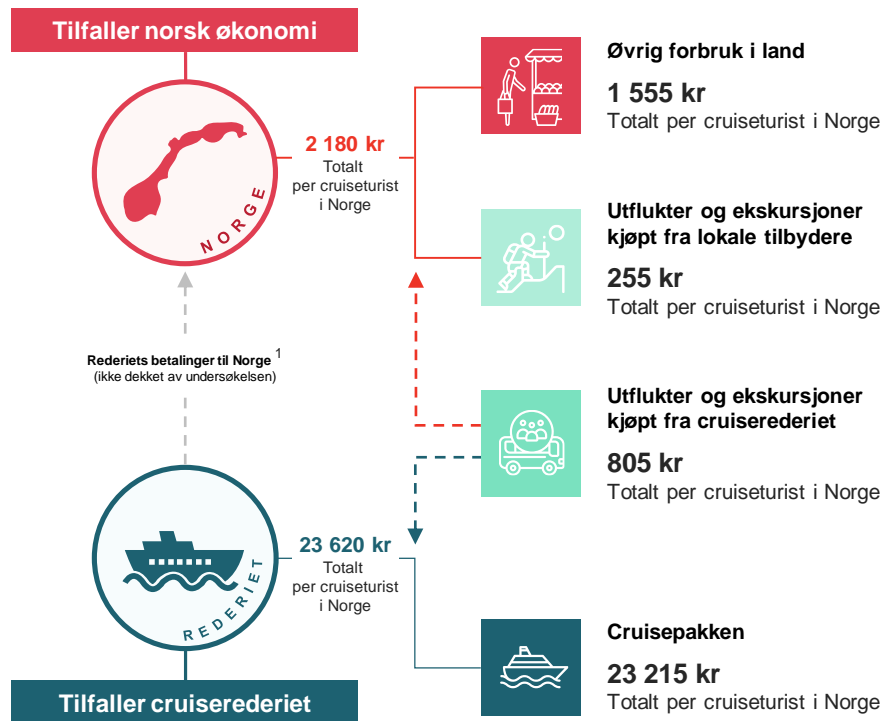
Cruiseturistenes forbruk tilfaller i all hovedsak rederiet

Av det gjennomsnittlige totale forbruket per cruisepassasjer på 25 800 norske kroner, går over 90 prosent til cruiserederiene. Dette skyldes at forbruket på selve cruisepakken, som i gjennomsnitt er på 23 620 kroner per cruiseturist, utgjør en veldig stor andel av det totale forbruket til cruiseturistene i Norge. Det er verdt å merke seg at cruisepakken dekker hele cruiset – både i og utenfor Norge. Hvor stor del av cruiset som er i Norge varierer mye, hva som er inkludert i cruisepakken varierer også.

Cruiseturistene bruker i gjennomsnitt 2 180 kroner i land i Norge

Cruiseturistene bruker i gjennomsnitt 2 180 kroner per person i land i Norge. Storparten av dette er øvrige forbruk i land på 1 555 kroner. Resten består av et gjennomsnittlig beløp på 255 kroner på utflukter og ekskursjoner kjøpt fra lokale tilbydere, og 50 prosent av de gjennomsnittlige 805 kronene brukt på utflukter og ekskursjoner kjøpt fra cruiserederiet. Hvor stort påslag cruiserederiene har på salg av utflukter og ekskursjoner er ukjent, i beregningen er det brukt samme estimat som i cruiseundersøkelsen fra 2014.

Komponenter i beregningen av cruiseturistenes forbruk og hvor mye som tilfaller norsk økonomi

1: Omhandler aktiviteter inkludert i cruisepakken, havne- og miljøavgifter, innkjøp av varer og tjenesteydelser, inndrift av bunker/drivstoff i Norge, mannskapets forbruk i Norge, administrasjon i Norge mv.

Cruiseturistenes totale forbruk fordelt på rederi og i land i Norge

En mindre andel av cruiseturistenes forbruk tilfaller norsk økonomi

Det totale forbruket for cruiseturistene som besøker Norge i sommersesongen er estimert til 21,8 milliarder norske kroner. Basert på beregningsmodellen som er forklart på de foregående sidene, vil 92 prosent av det dette tilfalle rederiene, mens de resterende 8 prosent tilfaller norsk økonomi. Cruiseturistene bidrar dermed med 1,8 milliarder som et direkte økonomisk bidrag til Norge. Forbruket i Norge er primært knyttet til shopping, kjøp av mat og drikke og aktiviteter. Forbruket på overnatting er lavt, ettersom det kun er aktuelt for de passasjerer som går av og/eller på skipet i Norge, eller som på annen måte har opphold i land som ikke er en del av cruisepakken. Til sammenligning utgjør forbruket som tilfaller norsk økonomi fra andre feriereisende i land i samme periode 10,3 milliarder norske kroner.

Noe mer av forbruket til cruiseturistene vil indirekte tilfalle Norge

20 milliarder norske kroner tilfaller i utgangspunktet cruiserederiene. Cruiserederiene har utgifter når de anløper norske havner. Eksempelvis i form av havneavgifter, kjøp av drivstoff og kjøp av varer og tjenester fra lokale leverandører. Denne undersøkelsen fokuserer utelukkende på turistenes forbruk, helt på lik linje med tilsvarende tilnærming for andre typer turister som kartlegges gjennom den nasjonale turistundersøkelsen. Rederienes betaling av avgifter og kjøp av varer og tjenester må dokumenteres på andre måter. En kartlegging av turistene er ikke en egnet måte å kartlegge rederienes kostnader på.

Cruiseturistenes totale direkte økonomiske bidrag til Norge

Cruiseturistenes forbruk hos cruiserederiene (i Norge og utlandet)

20,0 Milliarder kr. i totalt forbruk

Cruiseturisternes forbruk på opphold i Norge

Cruiseturisternes forbruk på opphold utenfor Norge

Cruiseskipenes/rederiets betalinger til Norge (og andre land)

Cruiseturistenes forbruk i land i Norge

1,8 Milliarder kr. i totalt forbruk

Aktiviteter i land i Norge

Shopping og mat/drikke i land i Norge

Overnatting og lokal transport i land i Norge

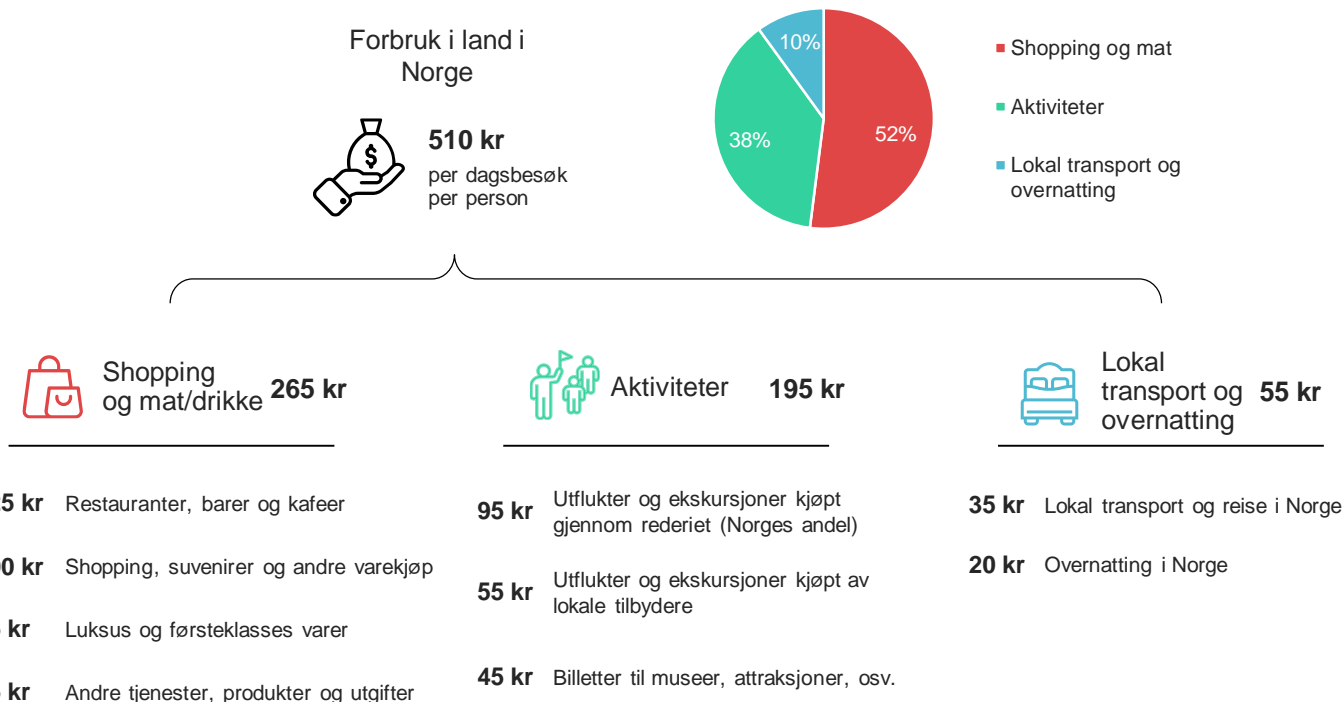
Hva bruker cruiseturistene penger på når de er i land i Norge?

Cruiseturistene bruker mest penger på shopping, mat og drikke

Av cruiseturistenes gjennomsnittlige forbruk i land på 510 norske kroner per dagsbesøk per person, brukes det mest penger på shopping, suvenirer og andre varekjøp og restauranter, barer og kafeer. Deretter kommer forbruket på utflukter og ekskursjoner, både kjøpt gjennom rederiet og fra lokale tilbydere. Det lave forbruket på overnatting og transport skyldes at de fleste cruiseturistene overnatter på og transporteres rundt av cruiseskipet/-rederiet.

Fordelingen av cruiseturistenes forbruk i land i Norge

Gjennomsnittlig forbruk per dagsbesøk i land per person

Majoriteten av cruiseturistene bruker penger når de er i land i Norge

95 prosent av cruiseturistene bruker penger i land i Norge

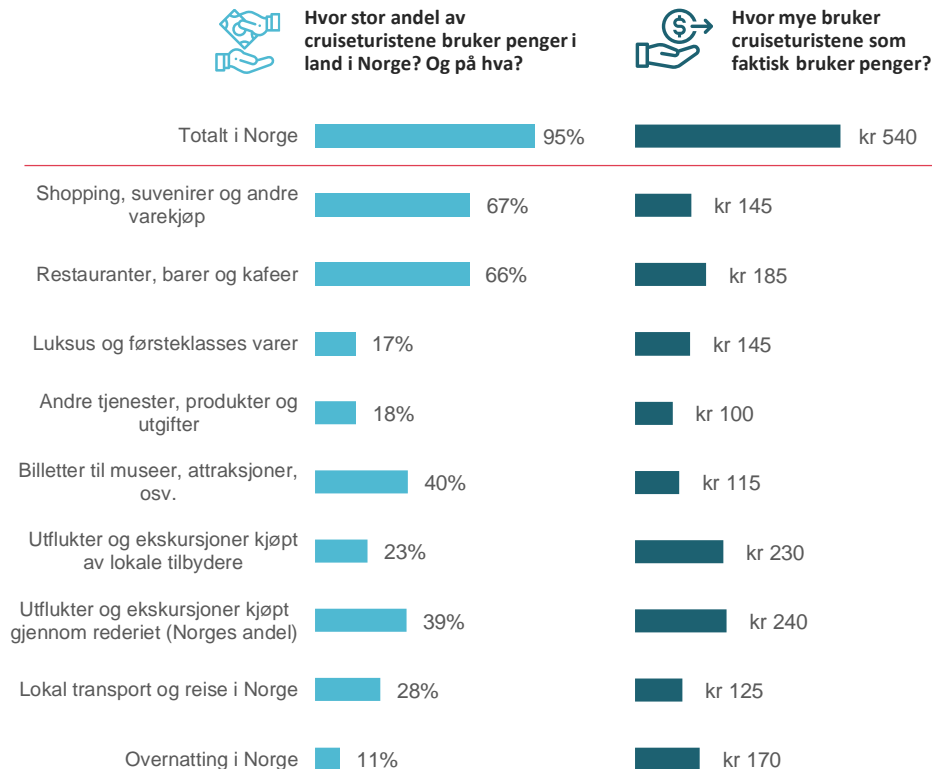
En stor majoritet av cruiseturistene bruker penger i Norge, selv om det er et lite mindretall på 5 prosent som oppgir at de ikke bruker penger i Norge i det hele tatt. Hvor mye de bruker varierer, gjennomsnittet for de som oppgir at de bruker penger ligger på 540 kroner per person per dagsbesøk. De fleste bruker penger på shopping, suvenirer og varekjøp (67 prosent), samt restauranter barer og kafeer (66 prosent). Det er kun 17 prosent av cruiseturistene som har brukt penger på luksus og førsteklasses varer. Beløpene som er oppgitt i grafen er et gjennomsnittsbetrag på forbruket i alle havnene de har besøkt i Norge for de som har brukt penger. Det er sannsynlig at de som har brukt penger på luksus, ikke har gjort det i alle havnene. Hva som oppfattes å være luksus er subjektivt og kan oppfattes ulikt for ulike respondenter.

Det brukes mest penger på utflukter og ekskursjoner

Det er flest som bruker penger på shopping, suvenirer og andre varekjøp, og restauranter, barer og kafeer. De som bruker penger på utflukter og ekskursjoner, bruker mest penger på dette, uavhengig av om det er kjøpt av lokale tilbydere eller gjennom rederiet. Gjennomsnittsbetraget som tilfaller Norge, er omtrent likt uavhengig av utflukten er kjøpt direkte fra lokale tilbydere eller gjennom rederiet.

Cruiseturistenes bruk av penger i land i Norge

Gjennomsnittlige andeler og forbruk per person per havnebesøk

Cruiseturistenes totale forbruk i Norge fordelt på nasjonalitet

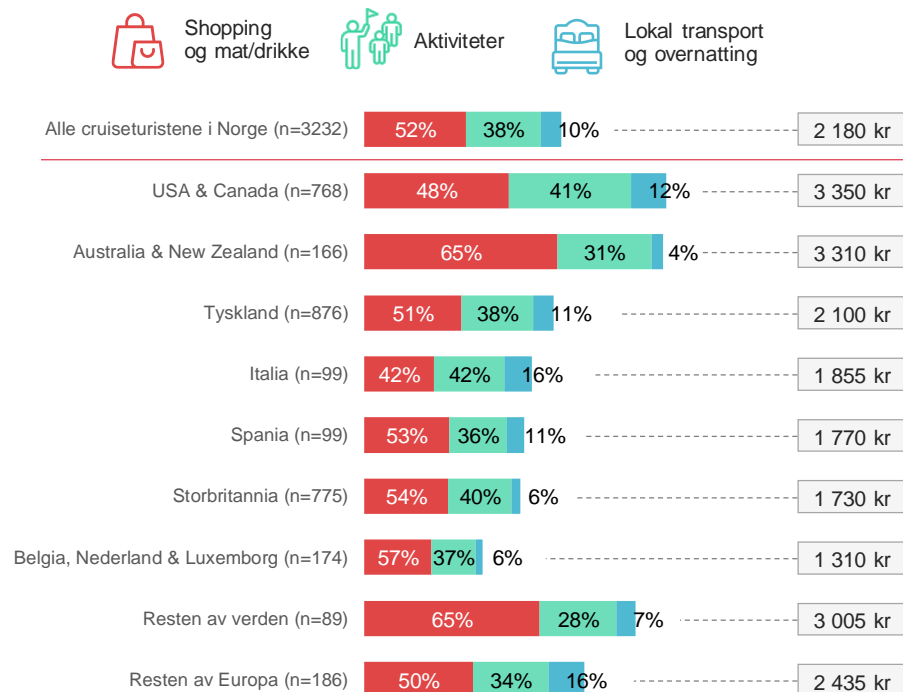
De markedene som legger igjen minst, legger igjen under halvparten av de som bruker mest

Det er store variasjoner i forbruket mellom ulike nasjonaliteter. Cruiseturister fra USA og Canada har det høyeste forbruket i Norge med i gjennomsnitt 3 350 kroner per person. Det er 1 170 kroner mer enn den gjennomsnittlige cruiseturist i Norge, som bruker 2 180 kroner. Cruiseturister fra Australia og New Zealand har nesten like høyt forbruk som amerikanerne med 3 310 kroner i gjennomsnitt per person. Cruiseturistene fra Belgia, Nederland og Luxemborg bruker minst penger i land i Norge med kun 1 770 kroner per person, under halvparten av det cruiseturistene fra USA og Canada bruker.

Cruiseturistene bruker mest penger på shopping og mat

De aller fleste cruiseturistene bruker mest penger på shopping og mat, tett etterfulgt av attraksjoner og aktiviteter. Cruiseturistene fra Australia og New Zealand skiller seg ut ved at de bruker en noe større andel på shopping og mat enn de øvrige cruiseturistene. Det kan både skyldes at de gjør mindre aktiviteter eller at de har flere aktiviteter/opplevelser/attraksjoner inkludert i cruisepakken som ikke kommer med i beregningen.

Totalt forbruk i Norge på forbrukskategorier per marked

Cruisemarkedenes økonomiske bidrag til Norge

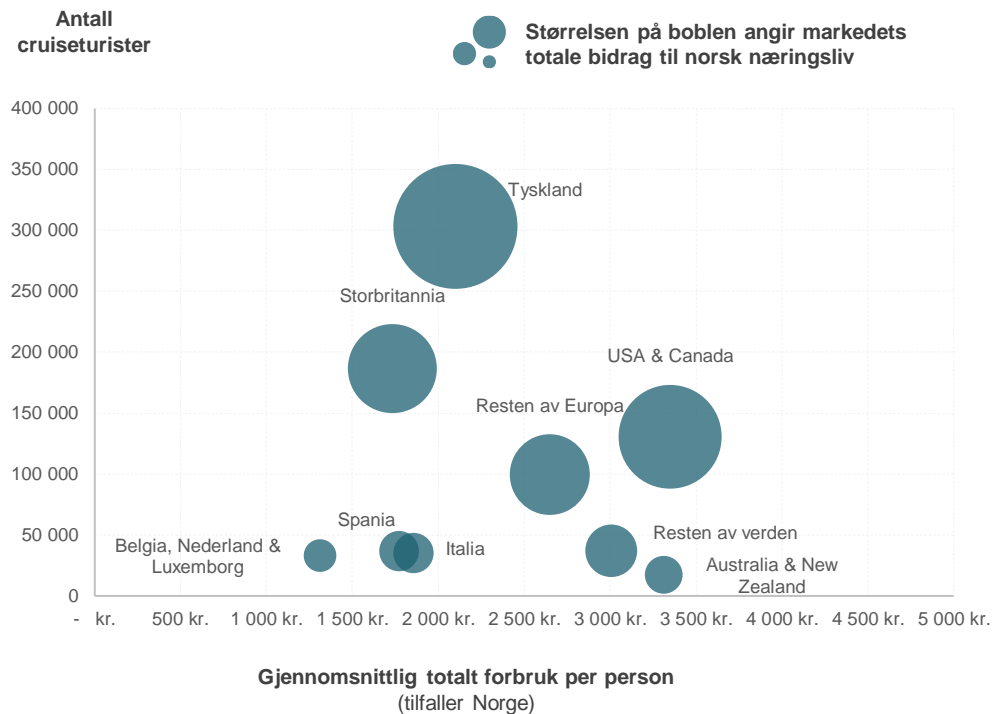
Tyskland er det cruisemarkedet som samlet sett bidrar mest til norsk økonomi

Selv om tyske cruiseturister ikke har det høyeste forbruket i Norge per person, kommer likevel Tyskland ut som det viktigste cruisemarkedet for Norge totalt sett. Over en tredjedel av alle cruiseturister i Norge kommer fra Tyskland. Med et gjennomsnittlig forbruk på 2 100 kroner per person og 303 100 cruiseturister, står tyske cruiseturister alene for et samlet forbruk på over 600 millioner norske kroner som tilfaller norsk økonomi.

USA og Canada er det nest viktigste cruisemarked

USA og Canada kommer som nummer 3 på listen målt i antall cruiseturister, men disse turistene har et høyt forbruk per person. Med et gjennomsnittlig forbruk på 3 350 kroner og et volum på 130 800 cruiseturister, står USA og Canada for et samlet forbruk på over 400 millioner norske kroner i Norge.

Cruisemarkedenes økonomiske bidrag til norsk økonomi

Cruiseturistenes forbruk og tid brukt i land

De fleste cruiseturistene er i land i minst 2 timer

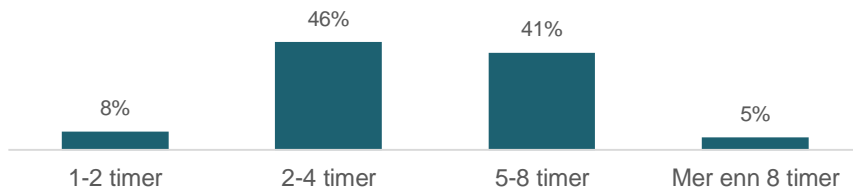
I underkant av halvparten av cruiseturistene har vært i land i 2-4 timer, i den havnen der de ble intervjuet, før de returnerte til skipet. 41 prosent var i land i 5-8 timer. 87 prosent av cruiseturistene var i land mellom 2 og 8 timer. Det er en liten andel på 8 prosent som kun er i land i 1-2 timer, og en tilsvarende andel som er i land i mer enn 8 timer.

De som bruker mest tid i land har et høyere forbruk på aktiviteter, mens de som bruker minst tid i land har et høyere forbruk på shopping og mat

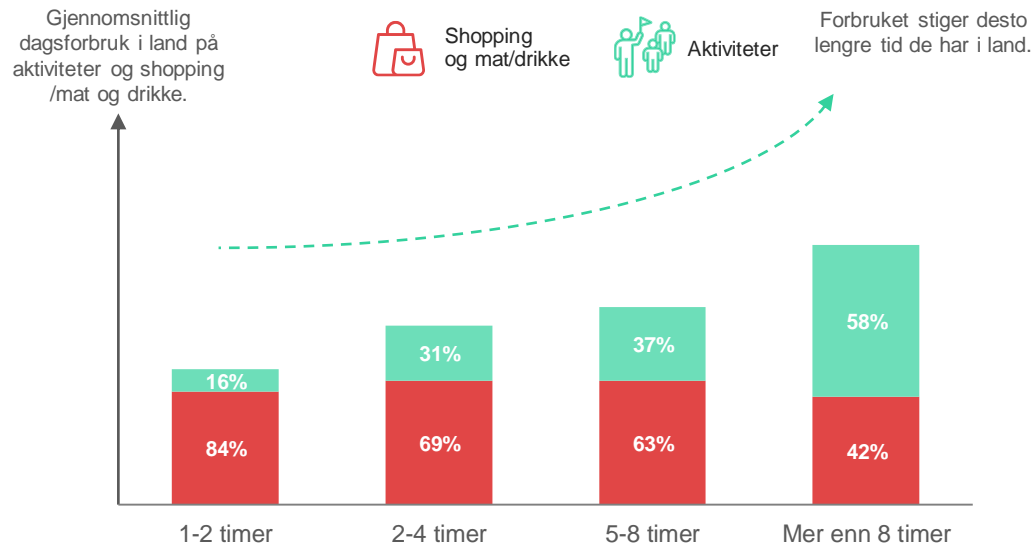
Ikke uventet følger forbruket på aktiviteter antall timer brukt i land. De som bruker mest tid i land har et høyere gjennomsnittlig forbruk på aktiviteter (kjøpt lokalt eller hos rederiet). De som bruker minst tid i land derimot, bruker en veldig stor andel på shopping og mat/drikke.

Dette bekrefter at desto mer tid cruiseturistene bruker i land, desto mer penger bruker de totalt sett – selv om forskjellen kanskje ikke er så stor som man kunne forventet. Cruiseturister som kun tilbringer noen få timer i land er en viktig målgruppe for handelsnæringen og spisesteder.

Hvor mange timer har du totalt vært i land i dag før du returnerer til skipet?

Dagsforbruket i land avhengig av tid bruk i land

Verdien av en cruiseturist avhenger i stor grad av hvor mange havner de besøker

De fleste cruiseturister besøkte mellom 4 og 6 norske havner sommersesongen 2019

Omtrent 60 prosent av cruiseturistene besøkte mellom 4 og 6 norske havner på sitt cruise. Det mest vanlige er 4 havner, med en andel på 27 prosent av cruiseturistene.

Medianforbruket stiger med antall havner

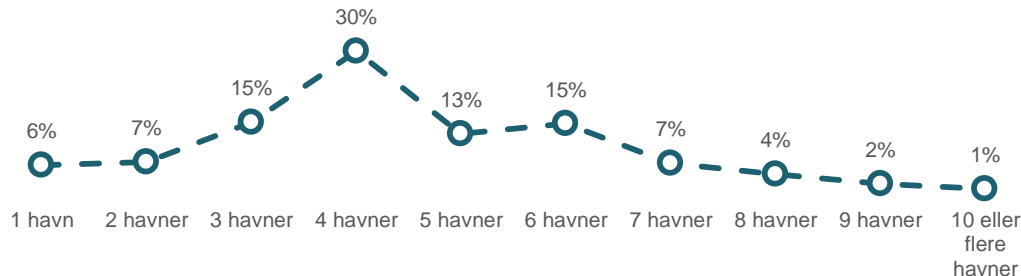
Det finnes en sammenheng mellom medianforbruket og antall havner i Norge cruiseskipet besøker; jo flere havner, jo høyere medianforbruk.

...men det er et metningspunkt rundt 5 havner

Selv om medianforbruket øker med antall havner, så er det et metningspunkt. Forbruket stiger ikke i samme grad når skipet besøker mer enn 5 havner. Verdien av å besøke en ekstra havn når en topp ved rundt 5 havner. Dette innebærer at det tilfaller mer til hver destinasjon fra skip som besøker inntil 5 havner, deretter faller verdien på hvert ekstra havnebesøk.

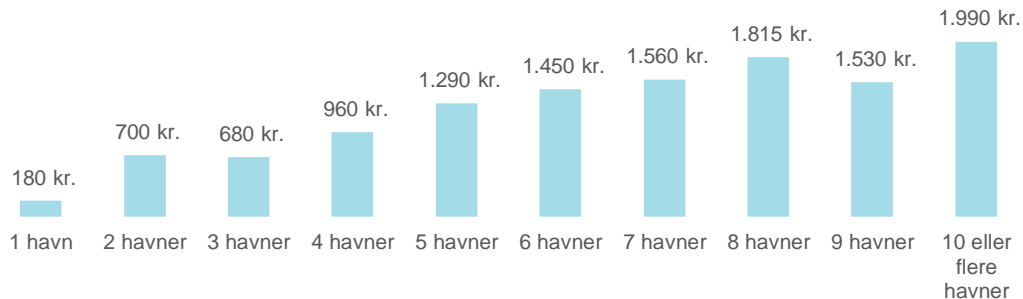
Hvor mange norske havner skal skipet besøke på reisen?

Andelen av cruiseturister

Hvor mye bruker en typisk cruiseturist i Norge?

Medianforbruket som tilfaller Norge per person

Noter:

Medianforbruket er beregnet ut ifra alle havnene skipene besøker, ikke per havn.

Sammenligning av forbruk med andre utenlandske feriereisende

Cruiseturistene bruker mest totalt, men det er de landbaserte turistene som bidrar mest til norsk økonomi

Cruiseturistene har et høyere forbruk på reisen totalt sett, enn de utenlandske landbaserte feriereisende i sommersesongen. Tidligere i rapporten er det redegjort for at mye av dette forbruket ikke tilfaller norsk økonomi. Selv om de landbaserte feriereisende bruker mindre penger totalt sett på ferien per person, er andelen av forbruket som tilfaller Norge betydelig høyere for disse turistene. De landbaserte bidrar med 1 240 kr. per døgn per person, mens cruiseturistene kun bidrar med 510 kr. per dagsbesøk per person.

Dette skyldes primært at cruiseturistene i liten grad bruker penger på overnatting og transport. Cruiseturistene bruker imidlertid over 30 prosent mer enn de landbaserte per dag på opplevelser, shopping og annet øvrig forbruk.

Les mer om sammenligning med andre utenlandske feriereisende i Norge i tema 3.

	 Cruiseturister	 Utenlandske feriereisende I Norge i sommersesongen
Totalt forbruk på hele reisen ¹	25 800 kr Forbruk per person for hele reisen	16 040 kr Forbruk per person for hele reisen
Forbruket som direkte tilfaller norsk næringsliv ²	510 kr Forbruk per dagsbesøk i Norge	1 240 kr Døgnforbruk per person i Norge
Øvrig forbruk i Norge ³ (Restauranter, shopping, underholdning, aktiviteter mv.)	460 kr Forbruk per dagsbesøk i Norge	355 kr Døgnforbruk per person i Norge

Noter:

- 1: Prisen for cruisepakken dekker også opphold i havner utenfor Norge. Cruiseturistenes øvrige forbruk i havner utenfor Norge er ikke inkludert i dette beløpet.
- På samme måte dekker det totale forbruket til de landbaserte turistene også overnattinger utenfor Norge.
- 2: «Transport til Norge» medregnes ikke for de utenlandske feriereisende i sommersesongen, da kun en del av dette tilfaller Norge.
- 3: Eksklusiv overnatting og transport i land i Norge

Cruiseturistenes forbruk har gått ned siden sommeren 2014

Cruiseturistene har lavere forbruk i land i Norge sommeren 2019 enn i 2014

I den forrige nasjonale cruiseundersøkelsen, som ble gjennomført i 2014, ble det estimerte et gjennomsnittlig forbruk per dagsbesøk i land på ca. 860 kroner. I årets undersøkelse er tilsvarende forbruk estimert til 510 kroner. Det er særlig forbruket på aktiviteter som har gått ned siden forrige måling. Det samlede forbruket til cruiseturistene ble estimert til 12,1 mrd. NOK i 2014. Det har økt til 21,8 mrd. NOK i 2019. Norges andel av cruiseturistenes totale forbruk har blitt betydelig redusert siden forrige måling i 2014.

Mer omfattende undersøkelse med mer enn dobbelt så mange intervju

Årets undersøkelse har et betydelig større omfang enn undersøkelsen i 2014. Det er gjennomført intervju på 137 flere cruiseanløp, for å sikre større variasjon, og det er mer enn dobbelt så mange intervju som i 2014. Samtidig er det gjort endringer i spørreskjema, slik at alle spørsmålene ikke er direkte sammenlignbare.

Andre forhold kan også påvirke resultatene

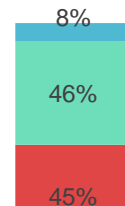
Det nærliggende å tro at det også er andre faktorer som påvirker endringene i forbruket. Den norske kronen er svakere i dag enn den var i 2014. Det er flere skip og flere typer rederi og skip som er med i utvalget. Det er også sannsynlig at rederiene har blitt flinkere til å selge cruisepakker der mer er inkludert i selve pakken, siden forbruket på aktiviteter har gått ned kan det være en mulig forklaring.

Forskjellen i forbruket fra Cruiseundersøkelsen 2014 til 2019
Forbruket som direkte tilfaller norsk økonomi per dagsbesøk i Norge.

Cruiseundersøkelsen 2014

38 cruiseanløp i 14 norske havner
1 423 intervju fra juli til september med 30 intervjudager

860 kr

Shopping og mat/drikke

Aktiviteter

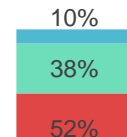

Lokal transport og overnatting

Cruiseundersøkelsen 2019

175 cruiseanløp i 14 norske havner
3 232 intervju fra mai til september med 75 intervjudager

510 kr

Noter:

2014 er fremvist i 2014-priser. 2014 inkluderer ikke overnatting, da det ikke fremgikk i spørreskjema som ble benyttet.

Bruker cruiseturistene mer penger enn de forventet?

De fleste turister i Norge forventer å bruke like mye eller mer penger enn planlagt på ferien sin i Norge

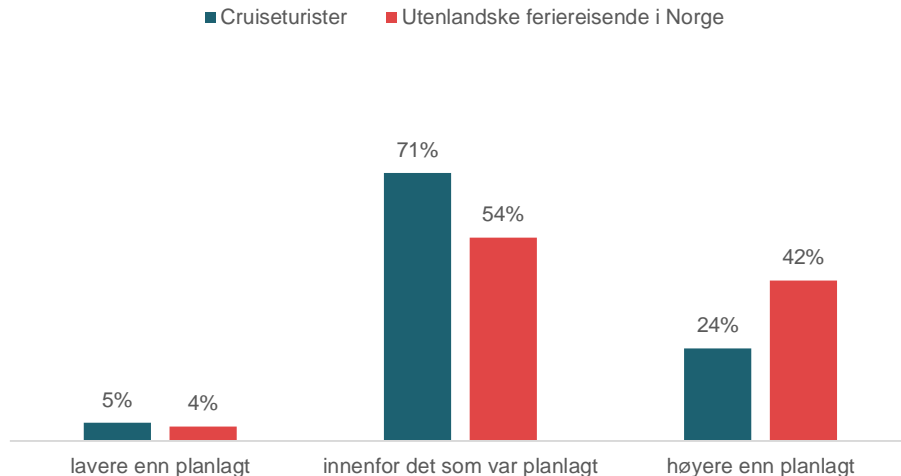
71 prosent av cruiseturistene i Norge oppgir at de forventer å ha et forbruk innenfor det som var planlagt på sin reise i Norge, mens 24 prosent oppgir at de forventer at forbruket blir høyere enn planlagt. Det er få turister som forventer å ha et lavere forbruk enn planlagt.

Forutsigbare utgifter

Cruiseturistene oppgir i større grad at de forventer å ha et forbruk innenfor det som var planlagt enn de øvrige feriereisende i Norge. Én av grunnene til det kan være at mange cruisereiser har mye inkludert i den forhåndsbetalte cruisepakken. Cruiseturistene har større kontroll, særlig på forbruk knyttet til transport, kost og losji, enn andre utenlandske feriereisende i Norge har. Samtidig har cruiseturistene mye kortere oppholdstid i land i Norge enn det øvrige turistene om sommeren.

Forventningene til forbruket på feriereisen i Norge

Mens du er på dette cruiset/denne feriereisen, forventer du at utgiftene dine blir ...

Tema 2: Hvordan skiller de norske havnene seg fra hverandre?

Datainnsamlingen er gjennomført i 14 ulike havner langs norskekysten. De varierer naturligvis i størrelse, tilbud og typer cruise de tar imot, men er det noen forskjeller mellom dem utover det? Er det noen som skiller seg ut med mer fornøyde turister? Dette ser vi nærmere på i dette avsnittet.

Hvilke attraksjoner/aktiviteter er populære i de ulike havnene?

Noen attraksjoner er absolutt nødvendig å få med seg

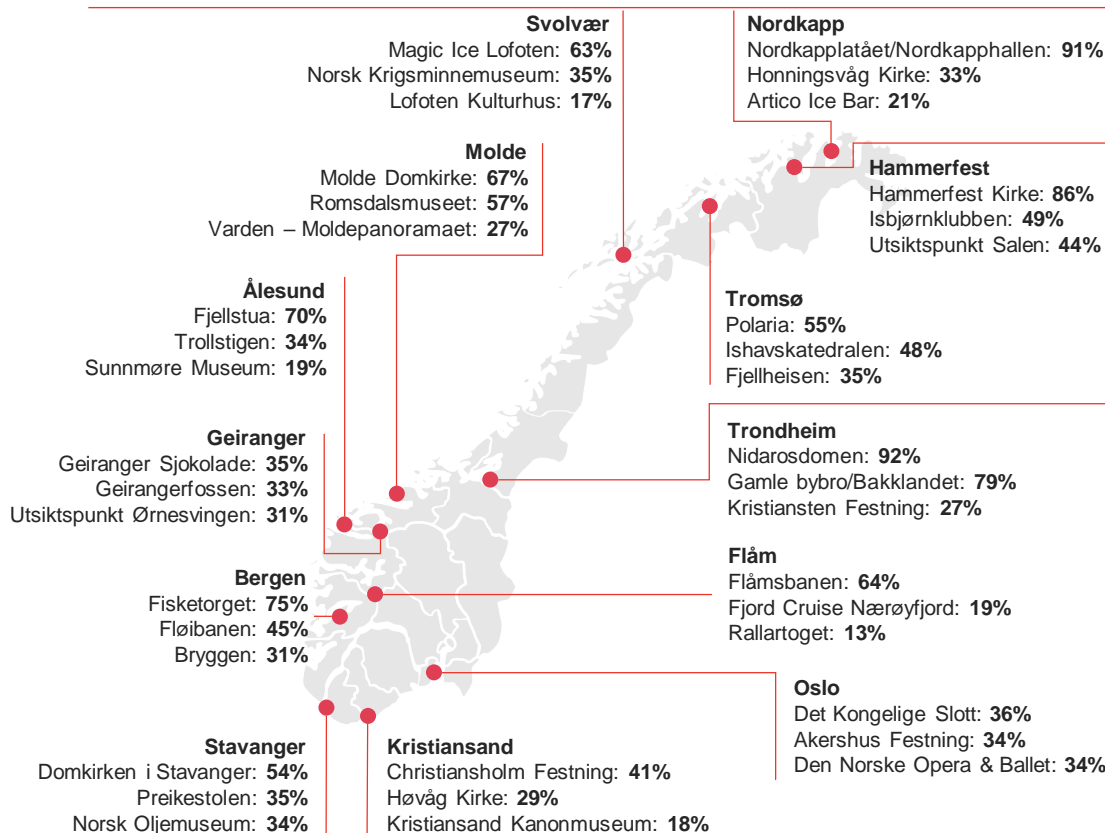
Det er noen attraksjoner som skiller seg ut ved at en svært stor andel av cruiseturistene besøker disse når de er i land på destinasjonen.

1. Nidarosdomen, 92 prosent
2. Nordkapplatået, 91 prosent
3. Hammerfest kirke, 86 prosent
4. Gamle bybro/Bakklandet, 79 prosent
5. Fisketorget i Bergen, 75 prosent

I Trondheim vil cruiseturistene ha med seg Nidarosdomen og Gamle bybro/Bakklandet. Disse attraksjonene er lett tilgjengelig for turistene å utforske på egen hånd, og det kan forklare hvorfor så få bruker penger på forhåndskjøpte opplevelser og aktiviteter akkurat i Trondheim.

Topp 3 lokale attraksjoner/aktiviteter

Andel som har besøkt/opplevd attraksjonen/aktiviteten

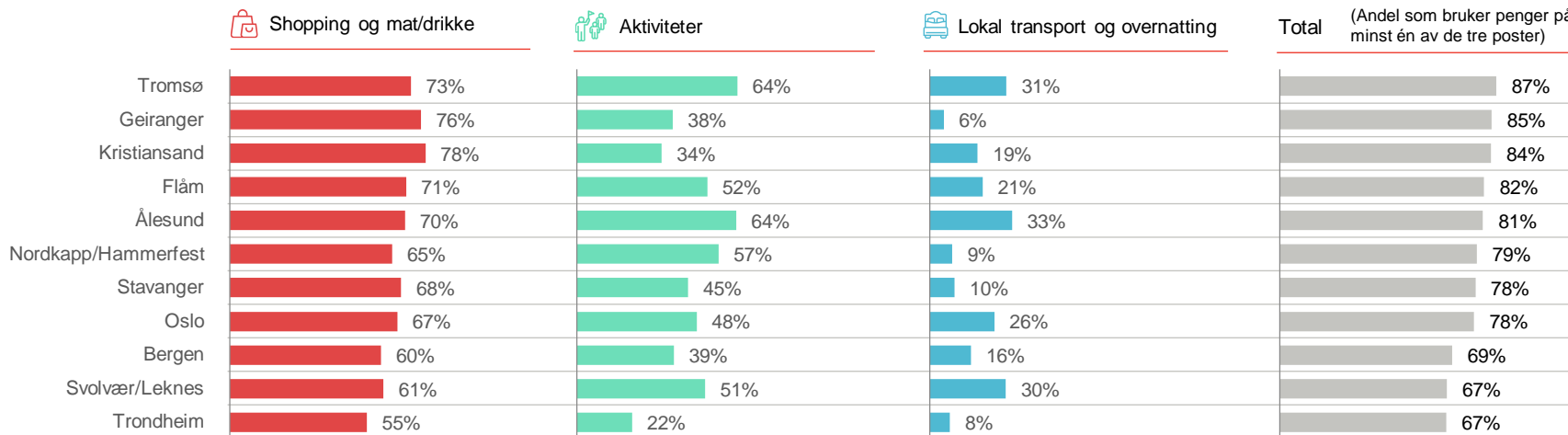

Hvor stor andel av cruiseturistene bruker penger og på hva bruker de penger på i de ulike havnene?

Forbruket på aktiviteter og lokal transport og overnatting som skiller havnene

Tromsø har den største andel av cruiseturister som bruker penger. Her svarer 87 prosent at de har brukt penger i land. Når vi ser nærmere på andelen per forbrukskategori, er det i hovedsak på aktiviteter og lokal transport og overnatting at det er store forskjeller mellom destinasjonene. Tromsø og Ålesund har størst andel cruiseturister som bruker penger på aktiviteter og lokal transport og overnatting. eim svarer over 30 prosent at de ikke har brukt noen penger i land.

Andelen av cruiseturistene som hbruger penger på de ulike forbrukskategoriene på hver enkelt destinasjon

Cruiseturistenes kjøp av aktiviteter på destinasjonene

Cruisepassasjerene i Tromsø og Ålesund kjøper mest aktiviteter lokalt

I Tromsø og Ålesund kjøper 60 prosent av cruisepassasjerer aktiviteter direkte fra lokale tilbydere. Nordkapp/Hammerfest har størst andel cruisepassasjerer som kjøper aktiviteter/utflukter fra cruiseselskapet.

Få kjøper aktiviteter i Trondheim

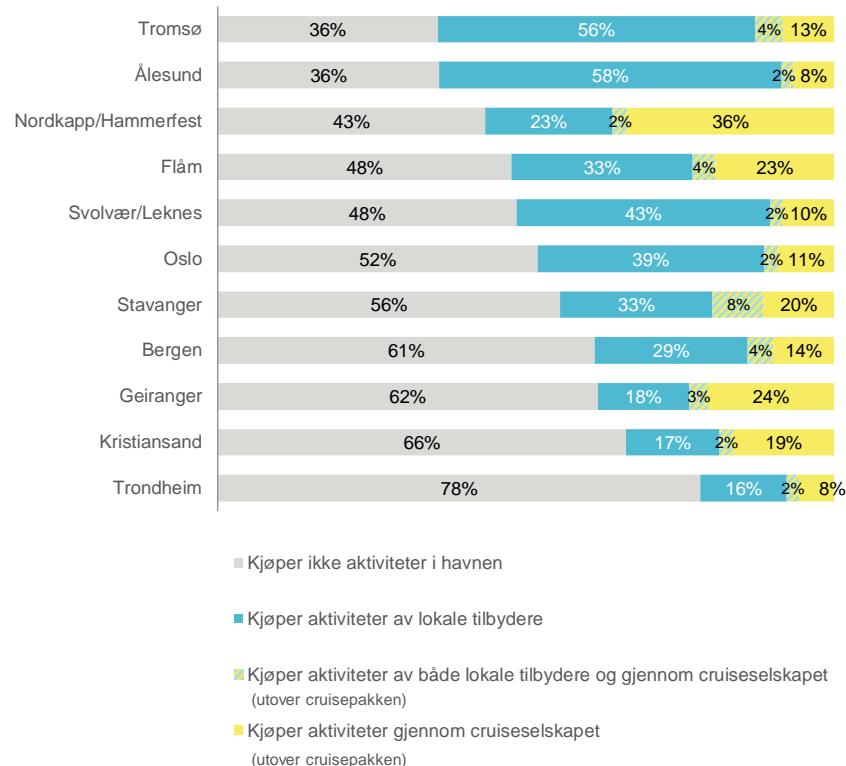
Nærmere 80 prosent av cruisepassasjerer i Trondheim kjøper ikke aktiviteter/utflukter i land. I alle de store byene – Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim – foretrekker flertallet av cruisepassasjerene å utforske destinasjonene på egen hånd.

Aktiviteter som ikke er inkludert i cruisepakken

Figuren til høyre viser kun andelen som har kjøpt aktiviteter som ikke var inkludert i cruisepakken. Fordelingen ville sett annerledes ut dersom utflukter og aktiviteter som er inkludert i cruisepakken også var med i oversikten. Disse tallene sitter cruiserederiene på.

Cruiseturistenes kjøp av aktiviteter i havnen

Andelen som har kjøpt aktiviteter og typen aktiviteter de har kjøpt i den angitte havn

Hvor mye bruker cruiseturistene i land på de ulike destinasjonene?

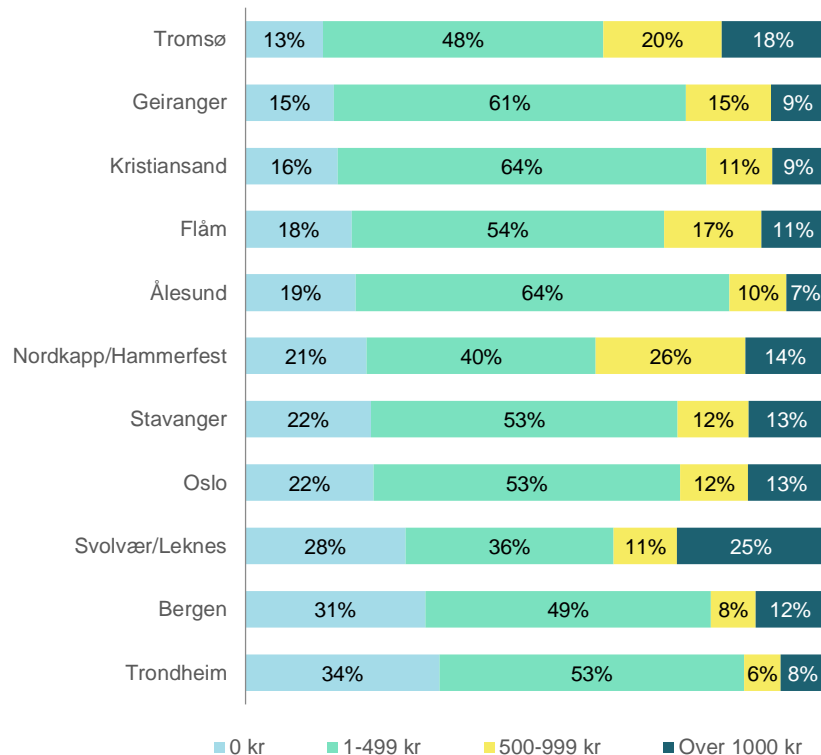
De aller fleste cruiseturistene bruker under 1 000 kroner per person per dagsbesøk på alle destinasjonene

Den største andelen cruiseturister bruker under 1 000 kroner per person per dagsbesøk, uavhengig av hvilken destinasjon de besøker. Nær 1 av 5 svarer at de ikke har brukt penger i land på destinasjonen de ble intervjuet. Bergen og Trondheim har størst andel som ikke bruker noen penger i land, med en andel på i overkant av 30 prosent av de som er intervjuet i disse byene.

13 prosent av cruiseturistene i havnene har brukt mer enn 1 000 kroner i land per person på destinasjonen de er intervjuet

Disse turistene bruker noe mer tid i land, har i større grad skaffet seg informasjon fra destinasjonenes nettsider, og er mer opptatt av å få med seg kulinariske opplevelser, museum og kunstutstillinger enn de øvrige cruiseturistene. De er gjennomgående mer fornøyd med service, gjestfrihet, tilgang til kulinariske opplevelser og informasjon og skilting. Samtidig svarer flere av turistene, som bruker mye penger i land, at de i stor grad har opplevd overturisme på reisen i Norge. Tromsø og Svolvær/Leknes har størst andel turister som bruker mye penger i land, Ålesund og Trondheim har svært få turister i denne gruppen.

Forbruket til cruiseturistene etter størrelsen på dagsforbruket i land
Samlet forbruk som tilfaller destinasjonen per person per dagsbesøk i land

Hvor fornøyde er cruisepassasjerene med informasjon og skilting og servicenivået på destinasjonene?

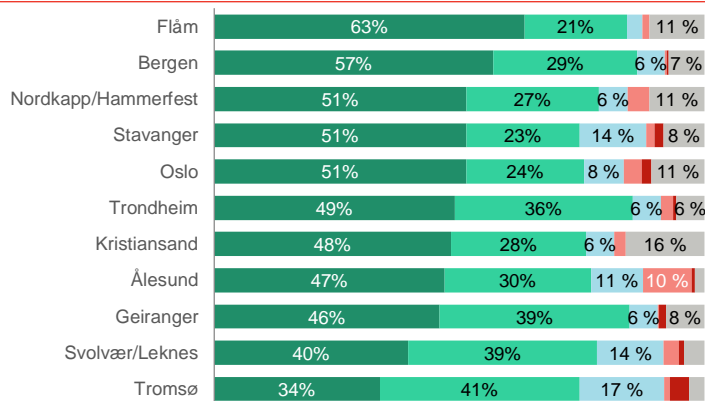
Cruiseturistene er svært tilfredse med besøket i land

Samlet sett er cruiseturistenes tilfredshet på 9,0 på en skala fra 0 til 10, det er en svært god score, som er på nivå med de øvrige feriereisende om sommeren. Når vi ser nærmere på tilfredsheten for noen av underdimensjonene er det forskjeller mellom destinasjonene.

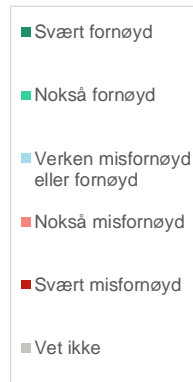
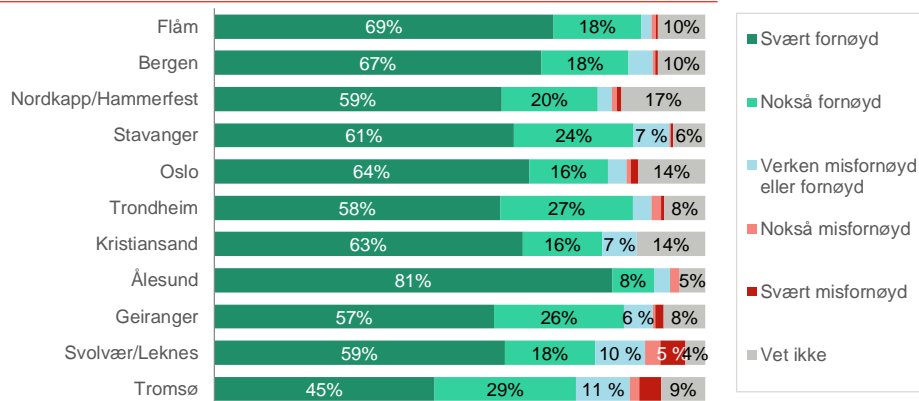
Flåm og Bergen er best på informasjon, Ålesund er best på service

De som er intervjuet i Flåm og Bergen er mest fornøyd med informasjon og skilting, med hhv. 84 prosent og 86 prosent som svarer at de er svært tilfredse. Selv for Tromsø, som har lavest score, oppgir 75 prosent at de er fornøyde. Ålesund kommer klart høyest ut på tilfredshet med servicenivået, her oppgir nærmere 90 prosent at de er tilfredse med servicenivået. Tromsø scorer lavest på service.

Tilfredshet med informasjon og skilting

Tilfredshet med servicenivået

Opplever cruiseturistene trengsel og overturisme? Er stedene rene og ryddige?

Mange opplever steder som er overfylte

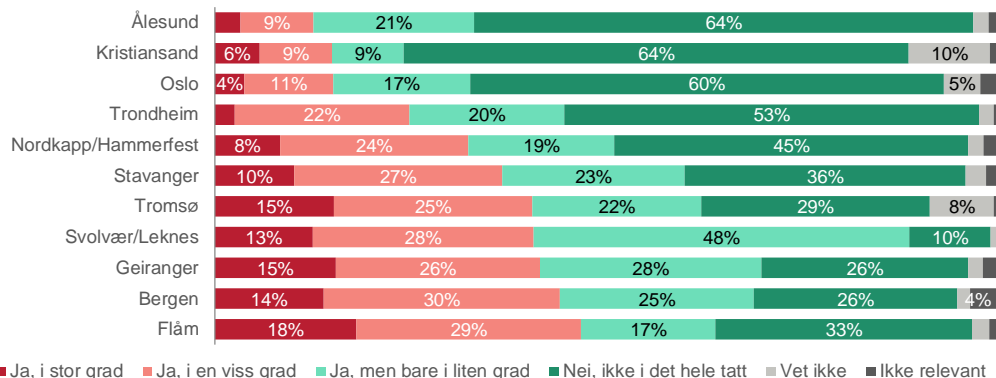
Cruiseturistene opplever overturisme i større eller mindre grad i alle havnene der det er gjennomført intervju. Det er store forskjeller mellom havnene. I Flåm svarer hele 67 prosent «ja» på spørsmålet om stedene de besøkte følt overfylte. De store cruisehavnene og turistdestinasjonene har størst utfordringer med overturisme.

Stedene oppleves som ryddige og rene

Det store flertallet opplever stedene de besøker som ryddige og rene. De som er intervjuet i Ålesund er minst tilfredse med renhold. Samtidig er Ålesund den havnen som i minst grad oppleves som overfylt.

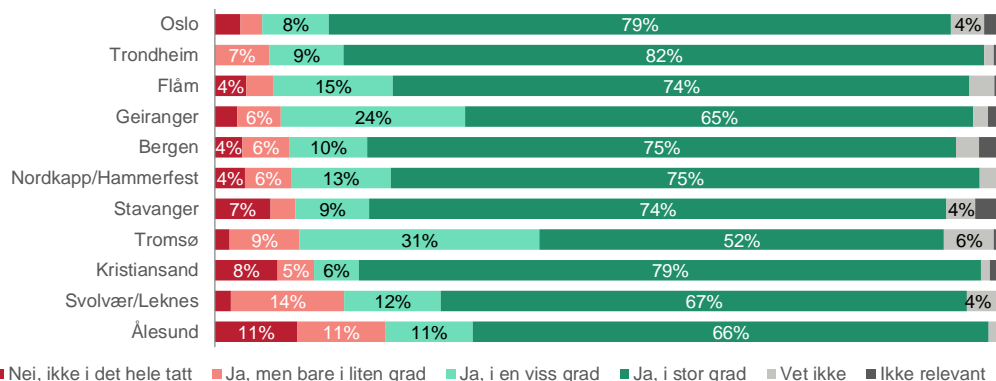
Opplevd overturisme blant cruiseturister

«Stedene jeg besøkte følt overfylte fordi det var for mange turister der»

Opplevd renhold blant cruiseturister

«Stedene jeg besøkte var rene, ryddige og uten søppel»

Tema 3: Faktasjekk om cruiseturistene

I denne delen av rapporten tar vi for oss noen aktuelle problemstillinger i diskusjonen rundt cruiseturisme og noen interessante funn fra undersøkelsen.

I dette siste avsnitt tar vi derfor en faktasjekk på ulike påstander og problemstillinger som berører flere ulike emner som undersøkelsen dekker.

Cruiseturistene er betalingsdyktige, men lite blir igjen i Norge

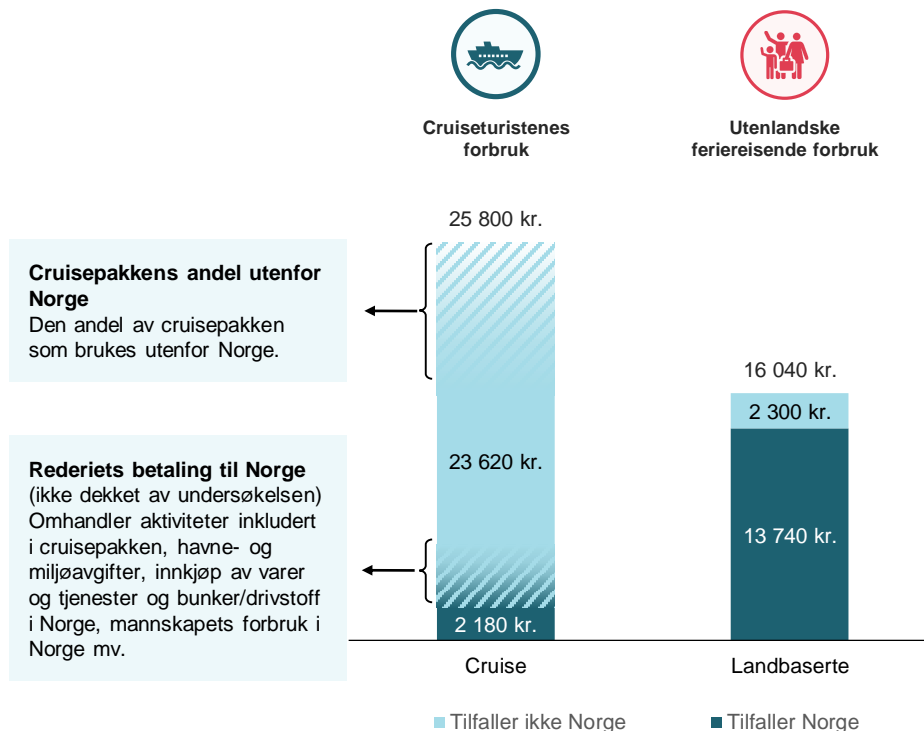
En betydelig mindre andel av cruiseturistenes forbruk tilfaller norsk økonomi, sammenlignet med landbasert feriereisende om sommeren

Av cruiseturistenes totale forbruk på 25 800 norske kroner per person, er det kun 8 prosent som blir igjen i Norge. For de som ferierer på land derimot blir om lag 86 prosent av forbruk igjen i Norge. Cruiseturistene betaler mer totalt sett for å oppleve Norge, de bruker 9 760 kroner mer per person på reisen i Norge enn andre utenlandske feriereisende om sommeren.

Sammenligningen er kanskje ikke så enkel?

Et cruise besøker ofte også destinasjoner utenfor Norge på reisen. Samtidig vet vi ingenting om hvor stor andel av cruisepakken turistene betaler som indirekte tilfaller norsk økonomi. Rederiene betaler havne- og miljøavgifter, kjøper varer og tjenester hos norske leverandører, og de fyller bunker/drivstoff mens de er i Norge. 15 prosent av cruiseturistene oppgir at de har utflukter/aktiviteter i land i Norge inkludert i cruisepakken. Disse oppgir at de har i gjennomsnitt 4,6 aktiviteter/utflukter inkludert i cruisepakken. En andel av cruisepakken går derfor trolig til å betale norske leverandør, dersom selskapet ikke har med egne guider eller benytter utenlandske busselskap mv.

Samlet totalforbruk for hele ferien for cruiseturister og landbaserte feriereisende Totalforbruk per person på alle forbruksposter

Cruisepakkens andel utenfor Norge

Den andel av cruisepakken som brukes utenfor Norge.

Rederiets betaling til Norge

(ikke dekket av undersøkelsen)
Omhandler aktiviteter inkludert i cruisepakken, havne- og miljøavgifter, innkjøp av varer og tjenester og bunker/drivstoff i Norge, mannskapets forbruk i Norge mv.

Alt annet likt – er cruiseturistene gjerrige?

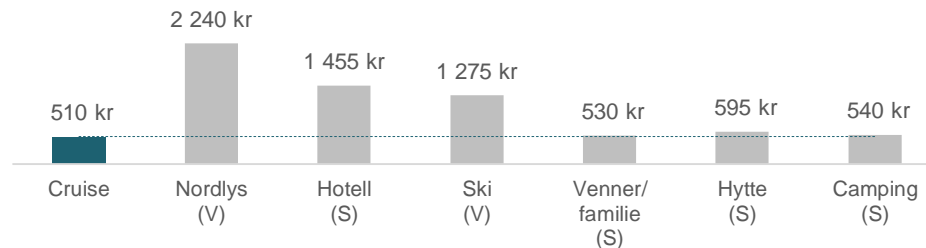
Cruiseturistenes forbruk i land er på nivå med turister som besøker venner/familie, hytte- og campingturister

Cruiseturistene bidrar nesten like mye til norsk økonomi som turister som primært besøker venner og familie, er på hytte- eller på campingferie. Ingen av disse gruppene bruker særlig mye penger på overnatting, det bidrar til at forbruket er lavere enn gjennomsnittet. Nordlysturistene har uten sammenligning det høyeste forbruket per person per døgn som tilfaller norsk økonomi.

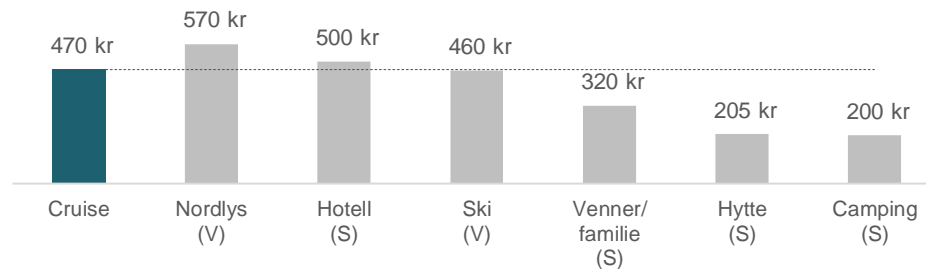
Cruiseturistenes bruker omtrent det samme på «øvrige forbruk» som turister som bor på hotell eller er på skiferie

Det øvrige forbruket til cruiseturistene på 470 kr. er på nivå med landbaserte feriereisende. Sammenligner vi cruiseturistenes øvrige forbruk på opplevelser, shopping, restaurantbesøk mm. med andre grupper av turister, ser vi at cruiseturistene bruker mer penger når de er i land enn det mange andre turistene bruker per døgn på reisen i Norge.

Forbruk som tilfaller norsk økonomi per døgn / havnebesøk Forbruk per person for utvalgte målgrupper

Øvrig forbruk per døgn / havnebesøk Forbruk per person for utvalgte målgrupper

Noter:

(V) = Feriereisende i vintersesongen. (S) = Feriereisende i sommersesongen. Hotell, venner/familie, hytte (egen, leid eller lånt) og camping (på og utenfor plass) er definert som de feriereisende som har hatt flesteparten av deres overnattinger på den pålydende overnattingstypen. Nordlysturister og skiturister er definert etter at de vurderer at hhv. Nordlys og ski er svært viktig for ferien.

Følgende er inkludert i 'Forbruk som tilfaller norsk økonomi':

- Cruiseturister: 50% av utflukter og ekskursjoner kjøpt fra cruiserederiet, 100% av utflukter og ekskursjoner kjøpt fra lokale tilbydere, evt. overnatting og transport i land, samt øvrig forbruk i land.
- Landbaserte feriereisende: Overnatting, transport i Norge, Pakkereise i Norge, samt øvrig forbruk i Norge (inkl. bl.a. utflukter og ekskursjoner),

Følgende er inkludert i 'Øvrig forbruk':

- Cruiseturister: 50% av utflukter og ekskursjoner kjøpt fra cruiserederiet, 100% av utflukter og ekskursjoner kjøpt fra lokale tilbydere, samt øvrig forbruk
- Landbaserte feriereisende: Øvrig forbruk i Norge (inkl. bl.a. utflukter og ekskursjoner).

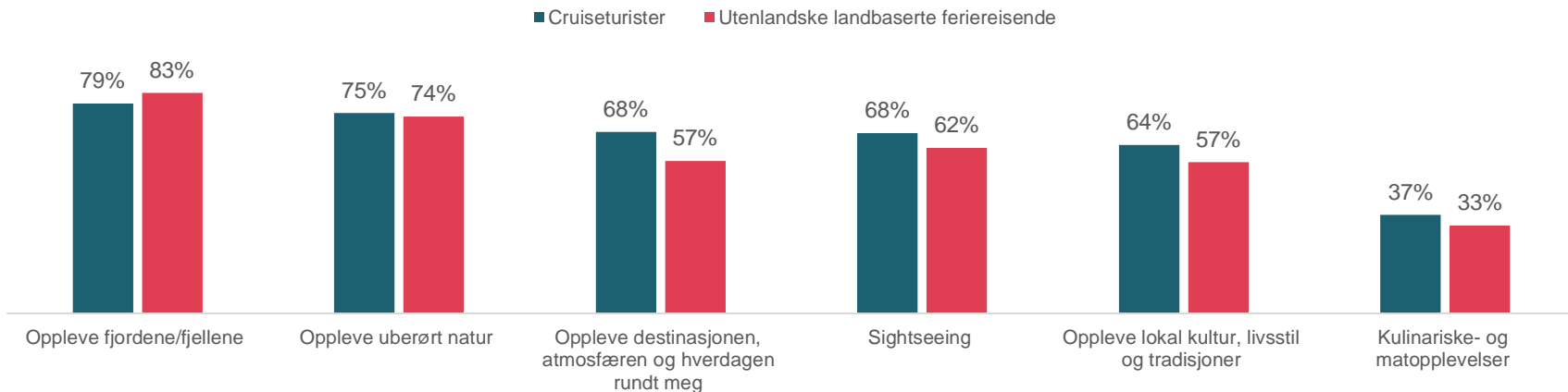
Kommer cruiseturistene kun til Norge for å oppleve spektakulær natur?

Cruiseturistene er mer opptatt av kulturopplevelser

I likhet med landbaserte feriereisende ønsker cruiseturister å oppleve vakker natur. Kanskje litt overraskende er cruiseturistene mer opptatt av å få med seg atmosfæren, lokal kultur og kulinariske opplevelser på stedene de besøker, enn den gjennomsnittlige landbaserte feriereisende som besøkte Norge sommeren 2019. Cruiseturistene har penger og er villige til å bruke dem på opplevelser. Kanskje det er mer å hente mange steder?

Betydning av forskjellige opplevelser for cruiseturister og landbaserte turister i sommersesongen

Andel av turistene som angir at opplevelsen er 'Veldig viktig' (alternative svarmuligheter var 'Ikke viktig' og 'Litt viktig')

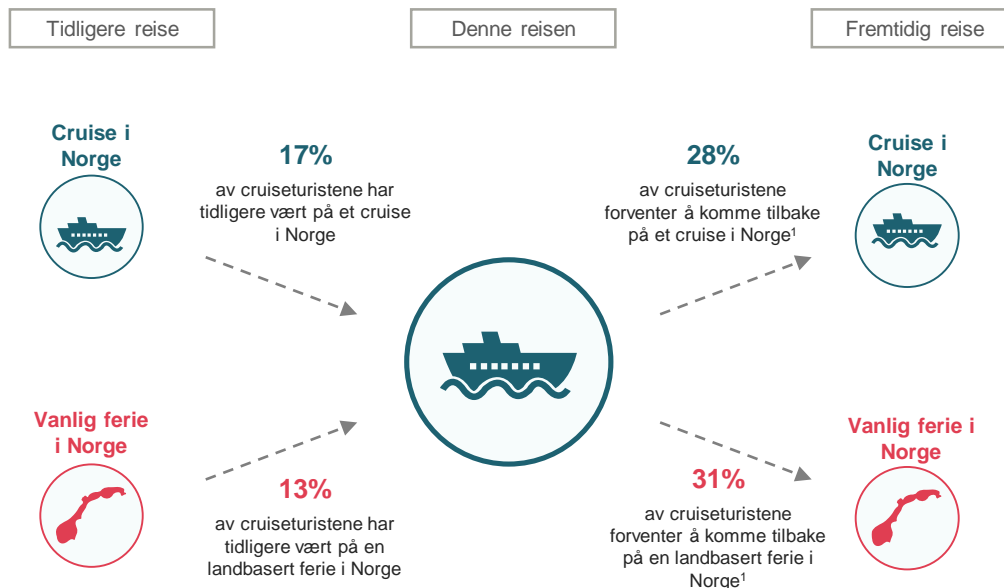
Er cruise en visningstur for Norge som får flere vil komme tilbake på landbasert ferie?

Omtrent en tredjedel av cruiseturistene kunne tenke seg å komme tilbake på ferie til Norge

Det er kun 3 prosentpoeng flere som sier de kunne tenke seg å komme tilbake til Norge på en landbasert ferie, enn de som sier at de vil komme tilbake på et nytt cruise. Samtidig har 17 prosent av cruiseturistene vært på et cruise i Norge tidligere, og kun 13 prosent har vært på en landbasert ferie i Norge før.

Selv om det er en grov forenkling, kan det hevdes at den beste måten å forutsi fremtidige reisevaner på, er å se på eksisterende og tidligere reisevaner. Funnene tyder på at cruise er en flott visningstur for nok en cruiseferie i Norge. Nesten 1 av 5 sier at de har vært på en cruiseferie i Norge tidligere, og de er tilbake i Norge på et nytt cruise denne sommeren. Selv om det er marginalt flere som sier at de ønsker å komme tilbake på en landbasert ferie, er det like sannsynlig at de kommer tilbake på et nytt cruise. Det er på ingen måte sikkert at de vil komme igjen, 70 prosent er ikke helt overbevist om at de vil reise til Norge på ferie igjen– verken til lands eller vanns.

Andeler av cruiseturistene som har vært i Norge før og andeler som forventer å komme tilbake

Noter:

Andel av respondentene som har svart 9 eller 10 på følgende spørsmål: « På en skala fra 0 til 10, hvor 10 er Svært sannsynlig, hvor sannsynlig eller usannsynlig er det at du vil komme tilbake til Norge i løpet av de neste 3 årene på... »

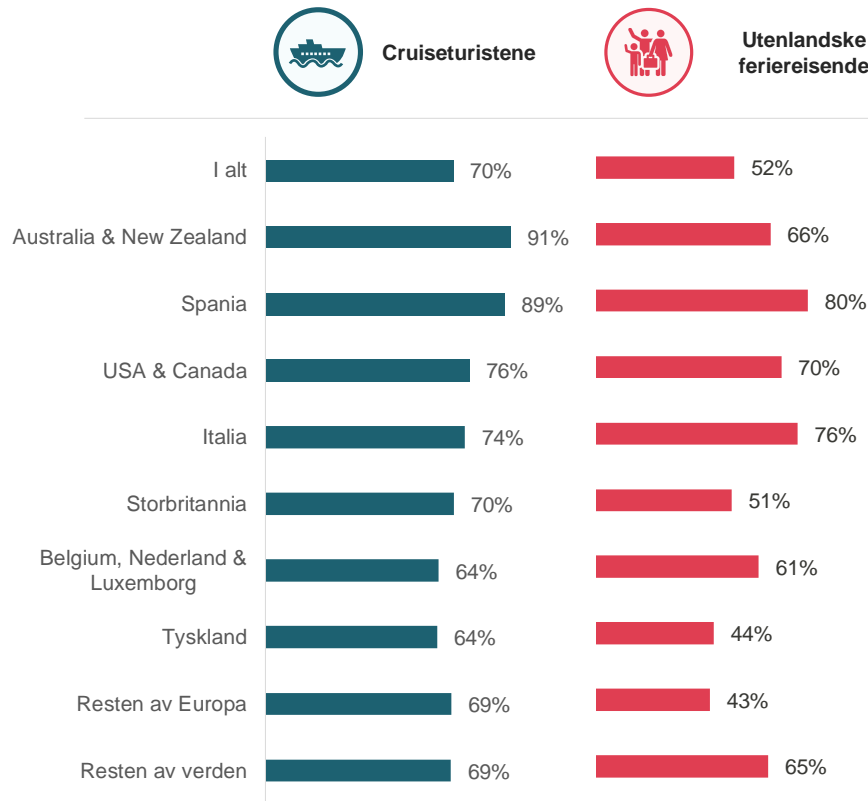
Andelen førstegangsreisende har økt, og er fremdeles høyere for cruiseturistene

Det er betydelig flere som kommer til Norge for første gang som cruiseturister

70 prosent av cruiseturistene, som besøkte Norge sommeren 2019, var i Norge for første gang. Det er kun italienerne som har en større andel førstegangsreisende blant landbaserte feriereisende, enn på cruise. Dette kan tyde på at cruise er en viktig visningstur for Norge, som kan gi turistene mersmak og lyst til å komme tilbake for å oppleve mer av Norge på en annen type reise. Andelen førstegangsbesøkende har økt fra 65 prosent i 2014 til 70 prosent i 2019 for cruise. Andelen førstegangsbesøkende har økt for alle marked der det er sammenlignbare tall. Merk at det undersøkelsen i 2019 er mer omfattende enn i 2014, undersøkelsene er derfor ikke direkte sammenlignbare.

Mye tyder på at den kraftige økningen i cruise har bidratt til at flere har fått oppleve Norge for første gang, både fordi en større andel er her for første gang og fordi antall cruiseturister har økt mye fra 2014 til 2019.

Andelen førstegangsbesøkende totalt og per marked Har du besøkt Norge på ferie- eller fritidsreise? Andel 'Nei'.

Er det bare de eldre som reiser på cruise?

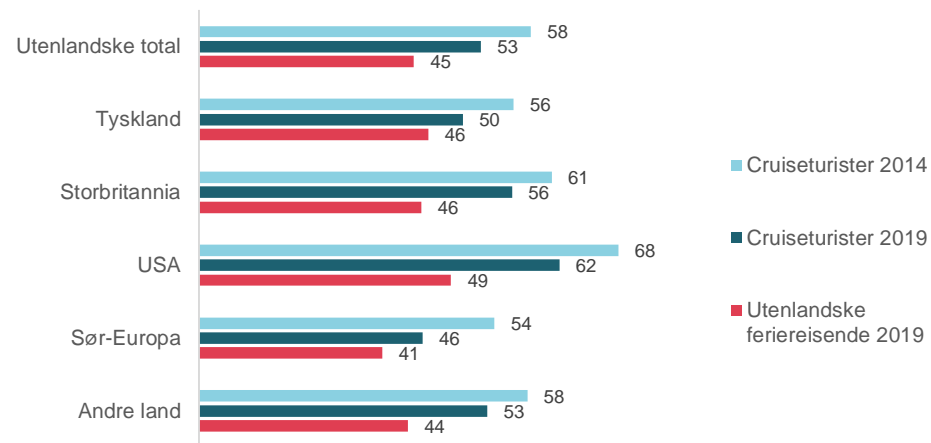
Gjennomsnittsalderen til cruiseturistene synker, men er fremdeles høyere enn for landbaserte feriereisende om sommeren

Selv om gjennomsnittsalderen blant cruiseturister fortsatt er noe høyere enn for de landbaserte feriereisende, har gjennomsnittsalderen gått ned med 5 år fra forrige undersøkelse i 2014. Gjennomsnittsalderen for cruiseturistene sommeren 2019 er 53 år, mens den i 2014 var på 58 år. Det er særlig cruiseturistene fra USA og Sør-Europa som er yngre nå enn i 2014. 19 prosent av de som reiser på cruise i Norge oppgir at de reiser med barn, og mange skip har tilbud rettet mot barnefamilier.

De yngste foretrekker å komme tilbake på en vanlig ferie, de eldste foretrekker cruise

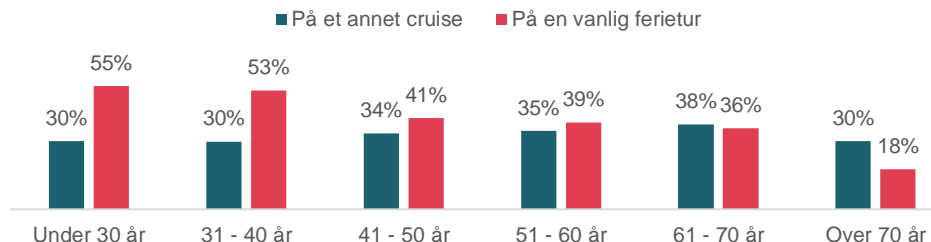
Blant de under 50 år er det en klar overvekt som vil tilbake til Norge på en vanlig ferietur. For de under 40 år er det nesten dobbelt så mange som foretrekker en fremtidig landbasert ferie foran cruise. De eldste vil i mindre grad tilbake, og om de skal tilbake foretrekker de å komme på et cruise. For de under 40-50 år kan cruise være en ypperlig anledning til å gi turistene en smakebit av hva Norge har å by på, da er sjansen stor for at de kommer igjen på en landbasert reise ved en senere anledning.

Gjennomsnittsalder for cruiseturister i 2019, øvrige feriereisende sommeren 2019 og cruiseturister i 2014

Sannsynlighet for gjenbesøk per alder

Andeler som har svart 8-10 på spørsmål om sannsynlighet for gjenbesøk (skala fra 0 til 10)

De yngste bruker minst på cruiseferien og minst i land

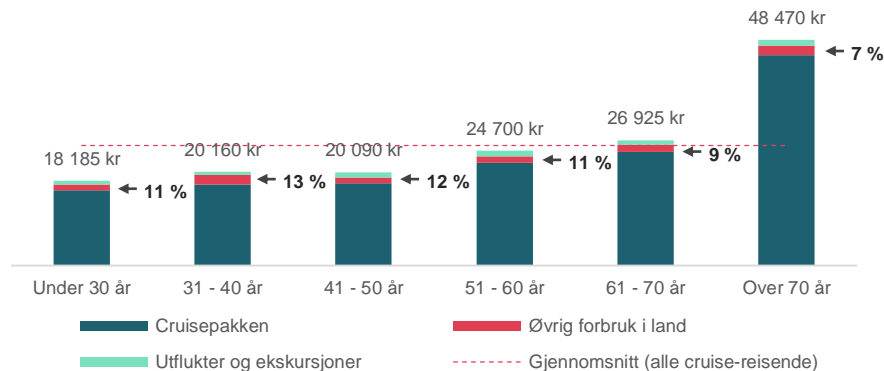
De unge bruker mindre penger totalt på cruiseferien

Det er en sammenheng mellom alder og forbruket på cruiseferien. Vi ser at den yngste aldersgruppen (under 30 år) bruker minst penger totalt sett, mens de eldste (over 70 år) bruker absolutt mest penger. Dette skyldes særlig at de eldste betaler mye mer for cruisepakken. De over 60 år reiser på lengre cruise, med en varighet på mellom 10 og 14 dager, mens gjennomsnittet for de under 40 år ligger på 9 dager. De eldste besøker i gjennomsnitt en havn mer enn de under 40. Dette kan forklare noe av forskjellen i forbruk, men det er likevel en sterk sammenheng mellom forbruk og alder, selv om det tas høyde for at cruiset til de eldste varer lengre.

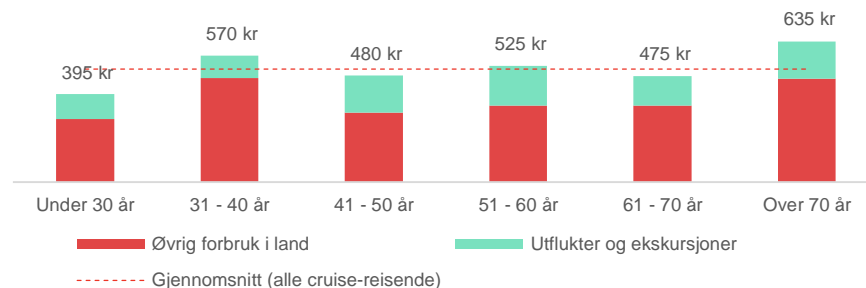
De yngste bruker en større andel av budsjettet i land

Det er forbruket på cruisepakken som skiller mest mellom de ulike aldersgruppene. Dersom vi kun ser på det gjennomsnittlige forbruket per dagsbesøk, som tilfaller norsk økonomi, er forskjellen mellom aldersgruppene betydelig mindre. De yngre aldersgruppene bruker en betydelig større andel av det totale feriebudsjettet i land i Norge. De yngste bruker mindre på utflukter og mer på øvrig forbruk i land.

Samlet forbruk på hele cruisereisen fordelt på aldersgruppe Gjennomsnittlig totalt forbruk per person på hele cruiseferien

Gjennomsnittlig forbruk per person per dagsbesøk som tilfaller Norge Andelen av utflukter og ekskursjoner som tilfaller Norge, samt øvrig forbruk i Norge

Cruiseturistene opplever i større grad stedene som overfylte

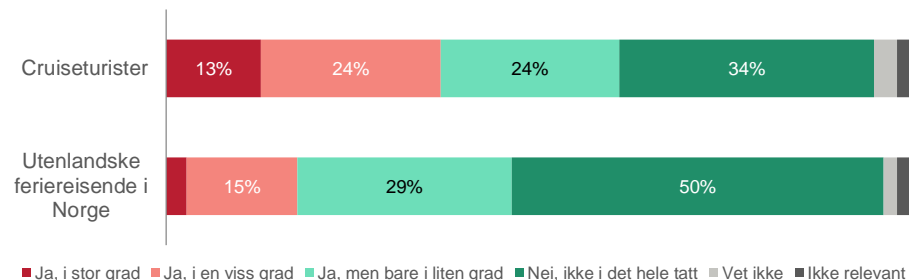
Det er en betydelig større andel av cruiseturistene, enn landbaserte feriereisende, som opplever at stedene de besøker er overfylte

Det er kun 34 prosent av cruiseturistene som svarer «nei» på spørsmålet om stedene de besøkte føltes overfylte fordi det var for mange turister der. Tilsvarende for landbaserte feriereisende er 50 prosent. For mange cruiseskip eller for store cruiseskip forringer opplevelsen også for cruiseturistene.

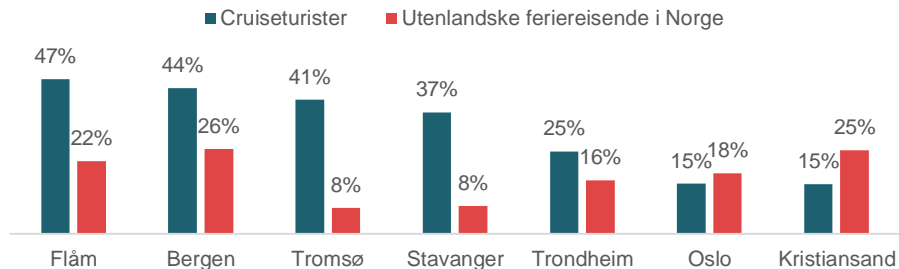
Cruiseturistene i Oslo og Kristiansand opplever i mindre grad stedene som overfylte

I Kristiansand og Oslo er en mulig forklaring at cruiseturistene i mindre grad oppsøker populære attraksjoner som f.eks Dyreparken i Kristiansand som er tiltrekker seg mange besøkende om sommeren.

Opplevd overturisme for cruiseturister og andre utenlandske feriereisende i Norge «Stedene jeg besøkte føltes overfylte fordi det var for mange turister der»

Cruiseturistene og de landbaserte turistenes opplevelser av overturisme Andel som i viss eller stor grad opplever at stedene de besøkte føltes overfylte

Noter:

Spørsmålet om overturisme er spurt generelt for hele ferien, men det er likevel nærliggende tro at besvarelsen påvirkes av deres aktuelle opplevelse i intervju situasjonen.

Cruiseturistene er ikke like villige til å anbefale Norge som reisemål

Cruiseturistene er noe mindre anbefalingsvillige

Det er høy anbefalingsvillighet både blant cruiseturister og andre utenlandske feriereisende i Norge. Cruiseturistene er marginalt mer fornøyd med reisen, men til tross for dette, noe mindre villige til å anbefale Norge som reisemål til andre.

Høy tilfredshet med turen til Norge

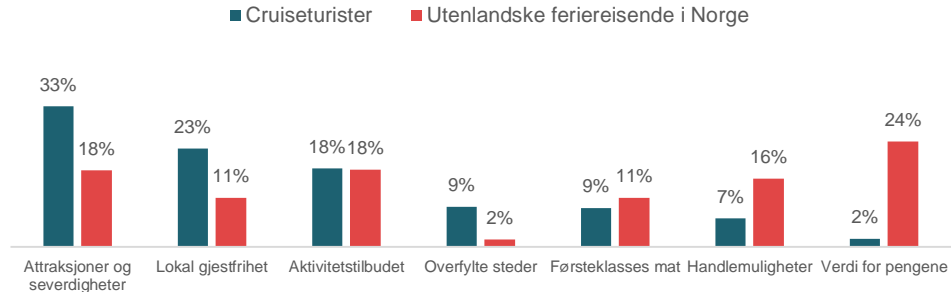
Cruiseturistenes tilfredshet påvirkes i stor grad av hvor godt fornøyd de er med attraksjoner og severdigheter og den lokale gjestfriheten, mens for de utenlandske feriereisende for øvrig er opplevd verdi for pengene som er den viktigste driveren for tilfredshet. Attraksjoner og severdigheter, aktivitetstilbud og handlemuligheter er andre viktige drivere for de utenlandske feriereisende i Norge sommeren 2019. Verdi for pengene er en ubetydelig driver for tilfredsheten til cruiseturistene, som ikke på samme måte er eksponert for prisnivået i Norge. Cruiseturistene er mer følsomme for overturisme enn andre utenlandske feriereisende.

Gjennomsnittlig tilfredshet og anbefalingsvillighet for cruiseturister og andre utenlandske feriereisende

	Hvor fornøyd eller misfornøyd er du totalt sett med turen til Norge? (skala fra 0 til 10, hvor 0 er svært misfornøyd og 10 er svært fornøyd)	I hvilken grad vil du anbefale Norge som reisemål for andre? (skala fra 0 til 10, hvor 0 er i svært liten grad og 10 er i svært stor grad)
 Cruiseturistene	9,0	8,7
 Utenlandske feriereisende	8,9	9,0

Hva driver tilfredsheten blant cruiseturistene og de andre utenlandske feriereisende?

Den relative prosentmessige betydning av tilfredshetsdimensjonene for den samlede tilfredsheten

Nordmenns holdninger til turisme

Mange nordmenn synes det er for mange cruiseturister

61 prosent av innbyggerne, i områder som har mange cruiseturister (pressområdene), synes det er for mange cruiseturister der de bor. På landsbasis svarer 28 prosent det samme. Et flertall på 53 prosent i disse områdene opplever at det er for mange turister generelt, uavhengig av typer turister. Det er en kraftig økning fra 44 prosent året før. Holdningen til antall cruiseturister i pressområdene er uendret fra 2018, som var det første året innbyggerundersøkelsen ble gjennomført.

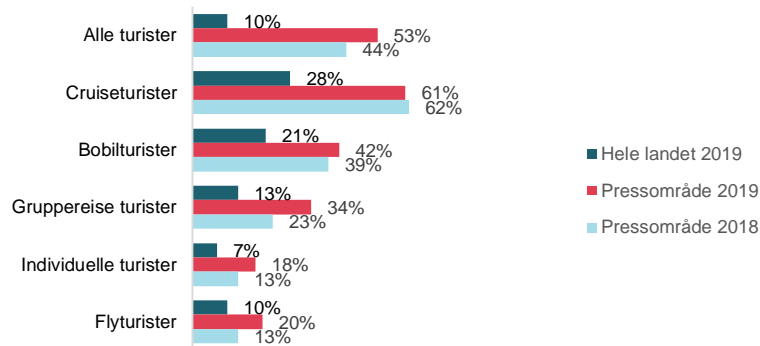
En økende andel av innbyggerne i pressområdene vil ha begrensninger på turismen

Et flertall av innbyggerne både i pressområdene og i Norge generelt opplever at turiststeder og attraksjoner ofte er overbefolkede. Samtidig mener 6 av 10 innbyggere i pressområdene at cruiseturistene legger igjen lite penger. I disse områdene mener et overveldende flertall at det bør innføres turistskatt i Norge. Det er på dette spørsmålet at det er størst endring fra 2018. Andelen som svarer at de er helt enig eller delvis enig i at det bør innføres turistskatt i Norge har økt fra 44 prosent i 2018 til hele 65 prosent i 2019.

Du kan lese mer om innbyggerundersøkelsen på [VisitNorway.no/innsikt](https://www.visitnorway.no/innsikt).

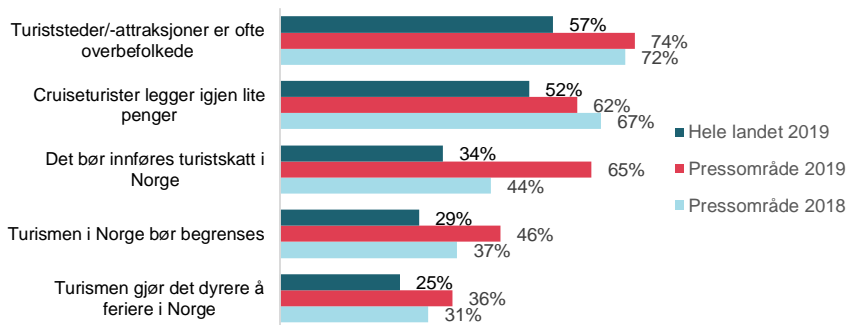
Der du bor - Hvordan vurderer du antallet turister i dag..?

Andel litt for mange og alt for mange

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?

Andel helt enig og delvis enig

Noter:

Pressområder: Stavanger, Bergen, Ålesund, Stranda (Geiranger), Lofoten, Aurland, Stryn, Longyearbyen
Kilde: Innbyggerundersøkelsen 2019, Innovasjon Norge

Hvem opplever overturisme? Er det noen forskjeller på nasjonalitet og rederi?

Sør-europeerne opplever i større grad overturisme

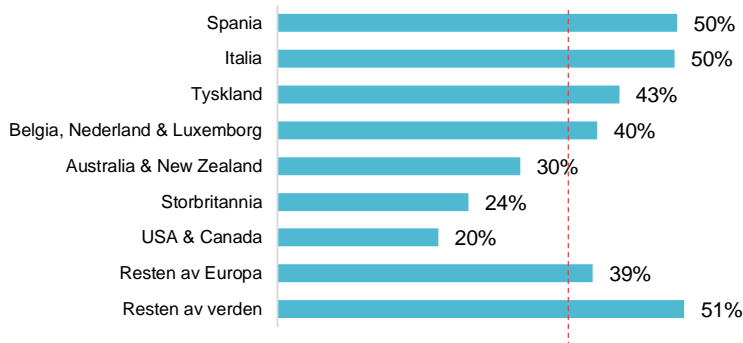
Det er cruiseturister fra Sør-Europa som i størst grad oppgir at de har opplevd overturisme på stedene de besøkte i Norge. Spørsmålet om overturisme er formulert generelt for hele reisen i Norge, men det er sannsynlig at besvarelsen påvirkes av hvordan de har opplevd situasjonen på stedet der de akkurat har vært i land og er blitt intervjuet.

Det er en sammenheng mellom rederi og opplevd overturisme

Turistene som reiser med MSC Cruises, AIDA og Costa føler i størst grad at stedene de besøker er overfylte. Turistene som reiser med disse rederiene, kommer som regel med relativt store skip med 2000 passasjerer eller mer. Et eller flere store skip på en liten destinasjon påvirker sannsynligvis opplevelsen i større grad enn tilsvarende antall i en større by som f.eks Oslo. Mange av cruiseturister som reiser med RCCL er intervjuet i Oslo og har kommet dit med skip som også besøker andre store byer utenfor Norge på seilingen. Forventningene om å oppleve uberørt natur påvirker sannsynligvis også vurderingen hva som oppleves som overfylt.

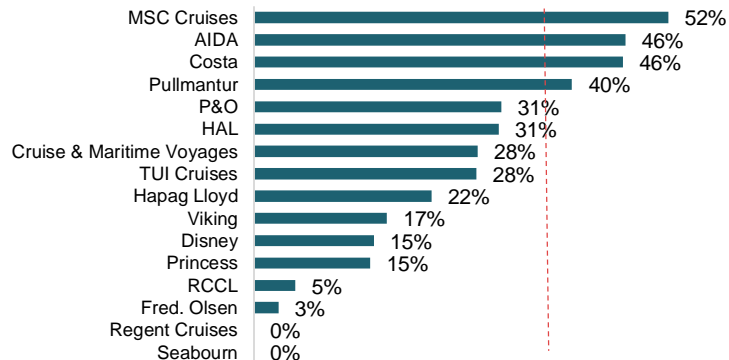
Cruiseturistenes opplevelser av overturisme på tvers av nasjonaliteter

Andel som til en viss eller stor grad opplever at stedene de besøkte følte overfylte

Cruiseturistenes opplevelser av overturisme på tvers av cruiserederi

Andel som til en viss eller stor grad opplever at stedene de besøkte følte overfylte

Cruiseturistene totalt: 37%

Bruker de som har betalt mye for cruisepakken mer penger i land?

De som betaler mest for cruisepakken, bruker mer penger i land

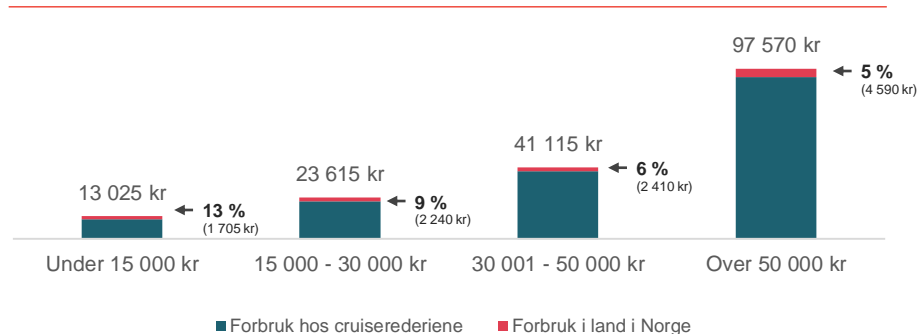
Cruiseturister som betaler mer enn 50 000 kroner for cruisepakken bruker betydelig mer penger i land, enn de som betaler mindre for cruisepakken. Disse har et forbruk i land på 4 590 kroner per person, noe som er dobbelt så mye som en gjennomsnittlig cruiseturist. Det utgjør en betydelig mindre andel av det totale forbruket enn for cruiseturister som har betalt mindre for cruisepakken. Cruisereederiene tar en større andel av forbruket dess mer betalingsdyktige og betalingsvillige turistene er. Cruiseturistene som reiser på «billig-cruise» bruker i gjennomsnitt 1 705 kroner i land i Norge, dette utgjør 13 prosent av deres totale forbruk, tilsvarende andel for de som bruker over 50 000 kr. på cruisepakken kun 5 prosent. Dette kan også henge sammen med at det er flere utflukter og opplevelser inkludert i pakken på de dyreste cruisene.

Overraskende liten forskjell på forbruket i land for alle som betaler mindre enn 50 000 kroner for cruisepakken per person

Selv om det er en sammenheng mellom segment og forbruk i land, er forskjellen relativt liten mellom de som betaler under 15 000 og de som betaler mellom 30 og 50 000 kroner. Det er kun for de aller dyreste cruisene at forbruket går merkbart opp.

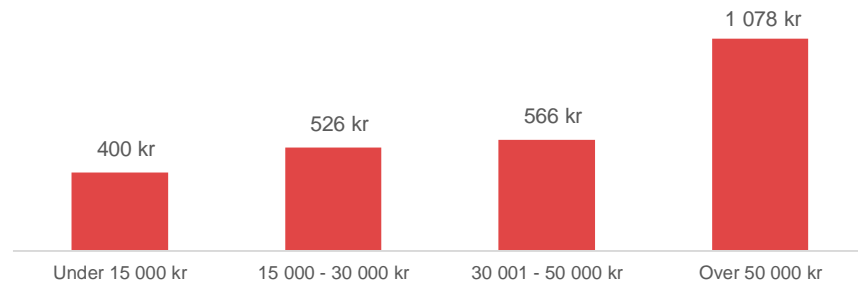
Forbrukssammensetningen for ulike segmenter av cruiseturister

Samlet forbruk for hele cruisereisen per person avhengig av forbruk på cruisepakken

Dagsforbruk som tilfaller norsk økonomi etter prisen på cruisepakken

Forbruk i land per person per havn (Norges andel)

Noter:

Cruiseturistene er inndelt i de fire segmenter etter prisen de har betalt for cruisepakken: **Budsjett:** Under 15 000 kr, **Medium:** 15 001 – 30 000 kr, **Øvre medium:** 30 001 - 50 000, **Luksus:** Over 50 000 kr.

Blir det mer penger i land av store eller små skip?

Cruiseturister som kommer med skip med færre enn 1 000 passasjerer bruker mer penger i land

Cruiseturister som reiser med mindre skip, bruker mer penger på cruisepakken og mer penger i land i Norge. De mindre skipene besøker flere havner enn de større skipene. Turistene på de største skipene legger likevel igjen nesten 5 ganger mer totalt sett per seiling enn de minste skipene. Det er kun for skip med inntil 1 000 passasjerer at det er vesentlig forskjell mellom hvor mye penger turistene bruker i land. Selv passasjerene på de minste skipene legger igjen betydelig mindre penger enn en gjennomsnittlig landbasert feriereisende om sommeren.

Forbrukssammensetningen for ulike segmenter av cruiseturister

Samlet forbruk for hele cruisereisen per skip per seiling

Cruiseskip med **under 500 passasjerer** gir i gjennomsnitt:

900 000 kr
per seiling til Norge fra
cruiseturistenes forbruk

Cruiseskip med plass til **1000 – 1499 passasjerer** gir i gjennomsnitt:

1 900 000 kr
per seiling til Norge fra
cruiseturistenes forbruk

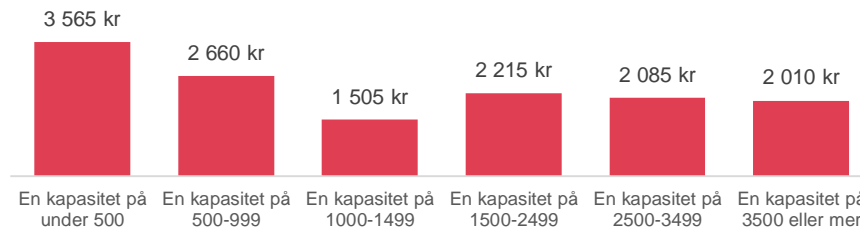

Cruiseskip med plass til **2500 – 3499 passasjerer** gir i gjennomsnitt:

4 600 000 kr
per seiling til Norge fra
cruiseturistenes forbruk

Forbruk som tilfaller norsk økonomi etter skipets størrelse

Samlet forbruk som tilfaller Norge totalt på hele cruisereisen per person

Noter:

Cruiseturistene er inndelt i de tre segmenter etter antall passasjerer som var ombord på skipene.

Rederiene er cruiseturistenes viktigste kilde til inspirasjon og informasjon

Flertallet av cruiseturistene får informasjon om attraksjoner og aktiviteter på destinasjonen fra cruiserederiene

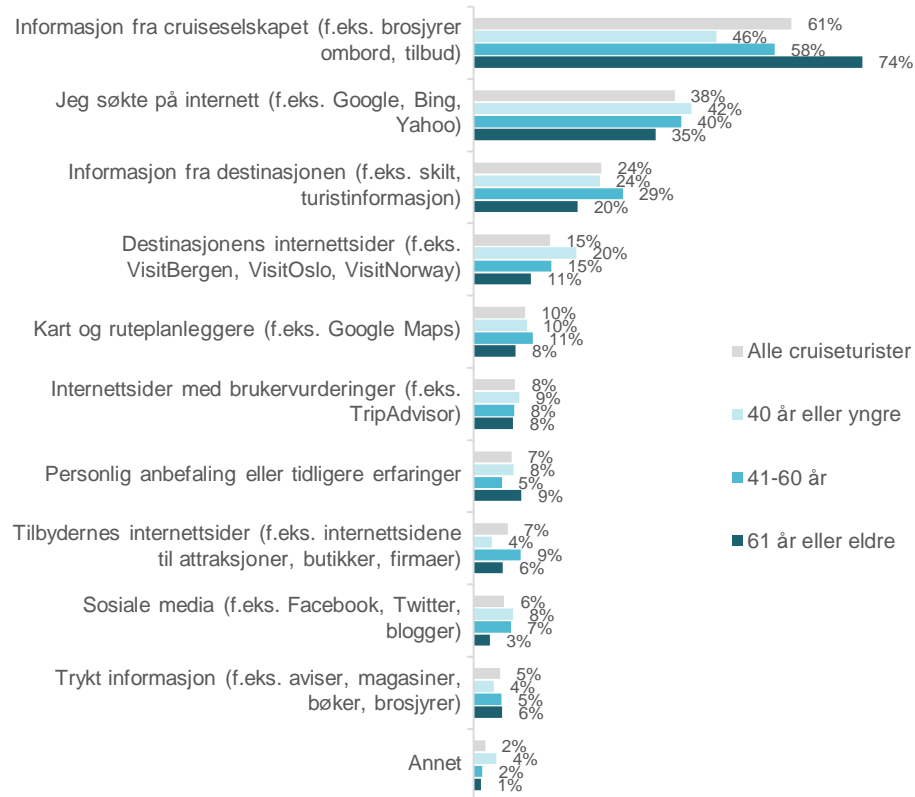
61 prosent av cruiseturistene får informasjon om aktiviteter og attraksjoner på de ulike destinasjonene fra cruiserederiet. Hele 75 prosent av de over 60 finner informasjon hos cruiserederiet. Under halvparten i alle aldersgrupper søker på internett etter informasjon. Det kan henge sammen med at det kan være både dyrt og dårlig nett om bord på skipene.

Informasjon når de går i land

Det er mange cruiseturister som ikke deltar på organiserte utflukter i land, men velger å utforske destinasjonen på egen hånd. Her er det store muligheter for å finne nye måter å inspirere, informere og veilede en betalingsdyktig gruppe turistene når de kommer i land på destinasjonen. Da en familie på fire kom i land i Geiranger i sommer, var det første de spurte våre intervjuere om, hvor de kunne bestille helikoptertur. Det er et lite eksempel som illustrerer at det er mange betalingsvillige cruiseturister i Norge. Så er det ikke sikkert at helikopterturer er det norske destinasjoner ønsker seg mer av, men så lenge tilbudet er der, og det gis god informasjon burde det være mulig å øke forbruket fra cruiseturistene i land.

Informasjonssøking

Andelen som brukte ulike kilder til å finne informasjon om aktiviteter og attraksjoner i havnene der de ble intervjuet

Datagrunnlag, metode og begrepsdefinisjoner

I dette avsnittet beskrives datagrunnlaget mer i detalj, utvikling av utvalgsplan, gjennomføring av datainnsamlingen og bearbeiding og veiling av data. Avslutningsvis defineres noen sentrale begrep som er benyttet i rapporten.

Denne rapporten presenterer resultat basert på flere ulike datakilder; Primært fra Cruiseundersøkelsen 2019, men det er også resultater fra Cruiseundersøkelsen 2014, Innbyggerundersøkelsen sommeren 2018 og 2019, og Turistundersøkelsen for sommersesongen 2019. I dette avsnittet beskrives kun metoden for Cruiseundersøkelsen 2019.

Datagrunnlaget

Cruiseundersøkelsen

Alle intervju er foretatt i havnene av Epinions egne intervjuere i perioden 21. mai til 31. september 2019.

Rapporten er basert på 3 232 intervju med cruiseturister i Norge. I tabellene til høyre vises antall svar fordelt etter cruiseturistenes karakteristika.

Det er gjennomført intervju på 75 ulike dager, 80 forskjellige cruiseskip (for noen skip er det gjennomført intervju på flere ulike seilinger) og 175 cruiseanløp i 14 havner i Norge.

Dette gjør Cruiseundersøkelsen 2019 til den mest omfattende undersøkelsen av cruiseturismen i Norge noensinne.

På oppdrag fra Oslo Havn er det gjennomført en utvidet datainnsamling i Oslo. Disse intervjuene er inkludert i datagrunnlaget. Datagrunnlaget er vektet slik at de ekstra intervjuene ikke får betydning ut over Oslos størrelse som cruisehavn.

Najonalitet	Intervju
Totalt	3.232
Tyskland	876
Storbritannia	775
USA & Canada	768
Italia	99
Spania	99
Belgia, Nederland & Luxembourg	174
Australia & New Zealand	166
Resten av Europa	186
Resten av verden	89

Havn	Intervju
Ålesund & Molde	254
Trondheim	136
Tromsø	142
Svolvær & Leknes	96
Stavanger	317
Oslo	1.125
Nordkapp & Hammerfest	194
Kristiansand	134
Geiranger	244
Flåm	203
Bergen	387

Måned	Intervju
Totalt	3.232
Mai	177
Juni	502
Juli	657
August	1.180
September	716

Cruiserederi	Intervju
AIDA	356
HAL	324
TUI Cruises	273
Princess	259
RCCL	230
MSC Cruises	218
P&O	214
Costa	163
Viking	132
Fred. Olsen	109
Cruise & Maritime Voyages	75
Pullmantur	65
Disney	64
Regent Cruises	58
Andre rederier	692

Design av utvalgsplan

Etablering av et cruiseunivers for cruiseanløp i norske havner sommeren 2019

Det finnes ingen samlet oversikt over planlagte eller faktiske cruiseanløp til norske havner, ei heller statistikk over hvor mange av cruiseturistene som går i land i de ulike havnene. For å kunne gjennomføre en tilnærmet representativ undersøkelse med cruisepassasjerer, ble det samlet inn lister over planlagte anløp fra i alt 36 havner i hele landet. Alle havner med antatt cruiseanløp ble kontaktet av Innovasjon Norge. Det mangler informasjon fra noen mindre havner der det ikke har vært mulig å fremskaffe oversikt over anløpene. Informasjonen fra havnene varierte mye både i innhold og omfang. Dersom det skal gjennomføres tilsvarende undersøkelser i fremtiden bør det etableres en felles database med en samlet oversikt over planlagte cruiseanløp for alle norske havner.

Utvalget av intervjusteder og tidspunkt for intervju er gjort med utgangspunkt i informasjonen fra følgende 36 havner:

Alta, Arendal, Bergen, Bodø, Brønnøysund, Eidfjord, Eresfjord, Flåm, Fredrikstad, Geiranger, Hammerfest, Harstad, Hellesylt, Haugesund, Kristiansand, Kristiansund, Leknes, Longyearbyen, Molde, Narvik, Nordfjordeid, Nordkapp, Olden, Oslo, Rosendal, Sandefjord, Skjolden, Sortland, Stavanger, Svolvær, Tromsø, Trondheim, Ulvik, Vik i Sogn, Åndalsnes og Ålesund.

Utvikling av utvalgs- og intervjuplan

Til sammen rapporterte disse havnene at de forventet 2 192 anløp i perioden mai til september 2019. Med utgangspunkt i disse anløpene, og statistikk fra Kystverket om antall passasjerer og nasjonalitetsfordeling på skipene i 2018, ble det satt opp en intervjuplan for hvilke havner, skip og dager det skulle gjennomføres intervju. Det er gjennomført intervju i 14 havner som ble valgt ut for å sikre geografisk spredning, balanse mellom store og mindre cruisehavner og mellom byer og mindre steder.

Skipene og anløpene er også valgt ut for å sikre en representativ nasjonalitetsfordeling og intervju med passasjerer på ulike typer rederi og skip, samt et tilstrekkelig antall intervju med passasjerer på mindre skip. Hovedformålet med undersøkelsen er å si noe om cruisepassasjerenes forbruk på reisen og i land, men også tilfredshet og opplevelse av kvalitet, informasjonskilder, prioriterte opplevelser etc. både i ulike regioner (Vestlandet, Østlandet/Sørlandet, Nord-Norge og Trøndelag (Trondheim)), i byer og på mindre steder, på tvers av skip/rederi, nasjonaliteter, tid i havn og med få eller mange anløp i norske havner.

Intervjuene er gjennomført i følgende havner:

Bergen, Stavanger, Flåm, Geiranger, Ålesund, Molde, Trondheim, Leknes, Svolvær, Tromsø, Nordkapp, Hammerfest, Kristiansand og Oslo.

Gjennomføringen av datainnsamlingen for Cruiseundersøkelsen 2019

Hvordan er cruiseturistene definert?

En cruiseturist er definert som en utenlandsk feriereisende som besøkte Norge i perioden 21. mai til 31. september 2019 med et cruiseskip. Dette uavhengig av om de gikk på eller av cruiseskipet ved en av havnene i Norge, eller i en annen havn utenfor Norge.

Kontakt med de utvalgte havnene

Når de 14 havnene det skulle gjennomføres intervju ved var valgt ut, ble det satt i gang en prosess med å kontakte hver enkelt havn. En av Epinions medarbeidere ringte hver enkelt havn og fikk opprettet dialog med en kontaktperson som kunne godkjenne at intervjuerne fikk komme til havnen for å gjennomføre intervju med cruisepassasjerene. Hvilke skip og datoer som skulle dekkes ble informert om i samtalen, slik at kontaktpersonen fikk muligheten til å komme med kommentarer dersom de satt på ytterligere informasjon om de utvalgte skipene. Det ble deretter gjort noen mindre justeringer basert på samtalene før datainnsamlingen startet opp. I tillegg ble det ved noen havner forespurt om muligheten for å komme inn på ISPS-området, avhengig av havneområdets utforming. Kontaktpersonen ble spurt om de trodde det kunne ha noen hensikt for intervjuerne å stå innenfor ISPS-området, og dersom de trodde det hadde en hensikt ble personopplysninger om den enkelte intervjueren delt med kontaktpersonen for klarering med aktuelt sikkerhetspersonell.

Grunnen til at det ikke var aktuelt ved alle havner er fordi at ISPS-området ved noen havner er såpass lite at cruisepassasjerene gikk ut av ISPS-området omtrent samtidig som de gikk i land.

Selve intervjusituasjonen

Da datainnsamlingen var i gang ble intervjuerne løpende sendt ut til de ulike havnene basert på utvalgsplanen. Antall intervjuere som var tilstede på de aktuelle intervjudagene, ble basert på behov i forhold til antall intervju som skulle samles inn. Alle intervjuerne er en del av Epinions eget intervjukorps, og har gjennomgått egen opplæring på hvordan de skal gjennomføre felt-intervju. Mange av intervjuerne arbeider også på den nasjonale Turistundersøkelsen som Epinion gjennomfører på oppdrag fra Innovasjon Norge. Alle intervjuene ble gjennomført med cruisepassasjerer som var på vei tilbake til skipene. Det var ønskelig å samle inn data med passasjerer som var ferdig med sitt landbesøk i den aktuelle havnen for å sikre best mulig data. Det er stor variasjon i havnenes størrelse, i noen havner var det kun enkelte steder det var hensiktsmessig å stå for å treffe flest mulige passasjerer, mens i andre havner var det mer spredt. Hvor den enkelte intervjuer var plassert ble besluttet i samråd med kontaktpersonen i havnen, samt basert på intervjuernes erfaringer fra felt-intervju. Ved flere anledninger flyttet intervjueren rundt på seg i løpet av vekten, for å kunne dekke flest mulig passasjerer, men likevel sikre at de kun intervjuet de som var på vei tilbake til skipet.

Gjennomføringen av datainnsamlingen for Cruiseundersøkelsen 2019

Spørreskjema ble satt opp og oversatt til 7 ulike språk for å minimere språkbarrierer. Språkene ble valgt ut basert på de mest vanlige nasjonalitetene for cruiseturister i nasjonalitetsfordelingen fra Kystverket. Følgende språk ble benyttet; norsk, engelsk, tysk, nederlandsk, fransk, spansk og italiensk.

Datainnsamling i tråd med utvalgsplanen

Datainnsamlingen ble løpende overvåket av Epinion felt-ansvarlig. Det ble avholdt ukentlige statusmøter mellom Epinions konsulenter og felt-apparatet, hvor kvoteoppnåelse og planen for den kommende uke ble gjennomgått. Dersom den forhåndsbestemte kvoten ikke ble oppnådd, ble utvalgsplanen justert deretter. Grunnen til at den forhåndsbestemte kvoten ikke ble oppnådd kunne ha ulike årsaker, f.eks. fordi skipet ble innstilt eller fordi det var ekstremt dårlig vær som gjorde det vanskelig å samle inn data ettersom det er få hensiktsmessige steder å stå under tak i de fleste havner. Det var særlig for de mindre luksus-skipene at det kom innstillinger på kort varsel før et planlagt anløp. Ved disse tilfellene ble det iverksatt tiltak ved å korrigere utvalgsplanen, enten ved å legge til ekstra intervjudager, eller ved å gjennomføre flere intervju på andre skip i samme segment. Når det ble gjort justeringer i den opprinnelige utvalgsplanen var det flere forhold det måtte tas hensyn til. For ikke å påvirke representativiteten til undersøkelsen som helhet måtte justeringene nøye bearbeides med tanke på

nasjonalitet, rederi, havn, periode osv.

Vekting av data

For å sikre representativiteten for Cruiseundersøkelsen er data i etterkant av fullført datainnsamling blitt vektet til å representere cruiseturistenes havnebesøk i Norge. Cruiseturismens populasjon er fremskaffet gjennom en berikelse av cruiselistene i utvalgsplanen. Cruiselistene er korrigert for kanselleringer og endringer i anløpene, hvor det deretter ble koblet på reelle passasjertall fra Kystverket. For å dekke populasjonen som ikke fremgikk i tallene fra Kystverket, ble det benyttet et manifestdata med opplysninger som innsamles av enkelte havner.¹

Datasettet vektet på innsamlingsperiode fra 21. mai til 31. september 2019, med den antakelse om at det også er representativt for hele periode mai-september. Omfanget av cruiseturismen i starten av mai er begrenset, men deres adferd forventes ikke å avvike fra den øvrige populasjonen.

... fortsetter på neste side

Vekting og forbruksberegninger

Hvert intervju med en cruiseturist antas å utgjøre et havnebesøk. Cruiseturistene kan derfor vektes på plass på tvers av havn, rederi, måned og nasjonalitet, gjennom havnebesøkene i cruisepopulasjonen. Helt konkret benyttes det tre forskjellige vekter, alt etter hvilket nivå det ønskes å representere:

- Hele Norge: Vekter på alle anløp i hele perioden fra 21.mai til 31. september.
- Intervjuhavnen: Vekter på samme periode, men kun for de anløp i den aktuelle havn det er gjennomført intervju ved.
- Rederiene: Vekter på samme periode, men kun for de rederiene det er gjennomført intervju ved.

Utrekning av forbruket

Det er generelt en utfordring å måle turistenes forbruk, og Norges andel av dette forbruket. For å ta høyde for dette ble det i undersøkelsen stilt spørsmål om forbruk på flere forskjellige nivå; forbruket på cruisepakken, aktiviteter kjøpt fra rederiet, aktiviteter kjøpt av lokale tilbydere, samt det øvrige forbruket i land i Norge.

Cruisepakken er særlig kontroversiell, da vi med sikkerhet ved at en del av dette vil tilfalle Norge gjennom rederiets betalinger til havnene, men omfanget er ukjent. Herunder kommer også et element med at cruisepakken kan inkludere aktiviteter i Norge. 15% i denne undersøkelsen har oppgitt at de har aktiviteter i Norge inkludert i cruisepakken. Ingen av disse to elementene er medregnet i forbruket for

cruiseundersøkelsen. Det stilles også direkte spørsmål om forbruk i «denne havnen» både forbruk på aktiviteter og utflukter og øvrig forbruk i havnen. Alt forbruk er oppgitt for hele det økonomiske reisefølget, dvs de som betaler sammen, og det var mulig å oppgi forbruket i 30 forskjellige valutaer. Dette for å gjøre det enklere for respondenten, særlig på spørsmål om forbruk på selve cruisepakken, som ofte er betalt i deres lokale valuta. Beløp oppgitt i andre valuta ble deretter regnet om til norske kroner i henhold til Norges Bank sin valutakalkulator.

Forbruk er et sensitivt område det kan være vanskelig å stille spørsmål om, i tillegg ofte skaper misforståelser og feilinntastinger. For å korrigere for dette er det foretatt en håndtering av outliers for forbruket². Den største utfordringen i denne håndteringen er de personer som har angitt at de har brukt null kroner i land, hvilket kan være reelt, men som også kan skyldes at de ikke ønsker å oppgi forbruk sitt. Det er særlig noen nasjonaliteter som i større grad ikke ønsker å oppgi forbruk. For å kunne sortere mellom de reelle 0-besvarelsene og de ikke reelle, ses svarene i sammenheng med de øvrige forbruksspørsmålene, samt hvorvidt respondenten har deltatt på aktiviteter i land som tilsier at de burde hatt et forbruk (f.eks. restaurantbesøk, museumsbesøk mv.). Til forskjell fra 2014-undersøkelsen har det derfor i år blitt akseptert at forbruket i land kan være på 0 kroner, dersom annen informasjon ikke tilsier noe annet.

1: Totalt var det 64 cruiseanløp fordelt over 4 cruiseskip som det ikke kunne framskaffes informasjon om, og disse inngår derfor ikke i cruisepopulasjonen. På samme måte var det noen mindre havner som ikke inngikk i utvalgsplanen og derfor heller ikke er inkludert i cruisepopulasjonen.

2: Outliers identifiseres for hver forbrukspost («øvrig forbruk» sammenlagt) på person- og havnenivå (med unntakelse av cruisepakken som kun er på personnivå). Dette gjøres innenfor nasjonalitet, rederi og havn. Outliers erstattes med medianen innenfor den relevante forbruksgruppe.

BEGREPSDEFINISJONER

BEGREP	DEFINISJON
Cruiseturist / Cruisepassasjer	Turist som er passasjerer på et av cruiseskipene i utvalgsplanen i perioden 21. mai til 31. september 2019.
Cruiseanløp	Et cruiseskip som legger til havn.
Dagsbesøk	En cruiseturist som er om bord på et cruiseskip som legger til havn.
Dagsbesøk i land	En cruiseturist som er om bord på et cruiseskip som legger til havn, og hvor passasjeren går i land.
Reisefølge	Personer som reiser sammen og har felles økonomi på reisen.
Utenlandske feriereisende / Landbasert turisme	En utenlandsk feriereisende som har besøkt Norge på en landbasert ferie (alle andre ferier enn cruise) i perioden mai til august 2019.
Utflukter og ekskursjoner (i Norge) kjøpt fra cruiseselskapet	Utflukter og ekskursjoner i Norge som ikke allerede er inkludert i den forhåndsbetalte cruisepakken, og som kjøpes av cruiseselskapet.
Utflukter og ekskursjoner (i Norge) kjøpt fra lokale tilbydere	Utflukter og ekskursjoner i Norge som ikke allerede er inkludert i den forhåndsbetalte cruisepakken, og som kjøpes fra lokale tilbydere. Dette kan enten være på forhånd, ombord eller mens de er i land.
Øvrig forbruk	Alt annet forbruk i land enn forbruket på selve cruisepakken og utflukter og ekskursjoner i Norge.
Seiling	Alle anløpene et skip gjør i Norge på en reise i Norge. Et skip kan ha flere seilinger i perioden og ett eller mange anløp per seiling.
Medianforbruk	Medianforbruket er et sentralitetsmål som defineres som forbruket som deler respondentene i to deler slik at hver del har like mange svar.

EPINION OSLO

BISKOP GUNNERUS GATE 14
0185 OSLO - NORWAY
T: +47 90 17 18 99
E: SM@EPINION.NO
W: WWW.EPINION.NO

EPINION STAVANGER

KLUBBGATEN 4
4006 STAVANGER - NORWAY
T: +47 90 17 18 99
E: SM@EPINION.NO
W: WWW.EPINION.NO

AUSTRIA|DENMARK|GERMANY|GREENLAND|INDONESIA|NORWAY|PHILLIPINES|THAILAND|SWEDEN|UNITED KINGDOM| VIETNAM